

मुख्यमंत्र्यांसमवेतच्या

बैठकीत

ओबीसी नेते आक्रमक

पान २ पाहा

मराठी

आक्रॉस मुंबई

संपादक- संजय मंगेश भैरे

वर्ष: ९ अंक : ३० ■ मुंबई, मंगळवार १८ ते २४ जून १९४

मूल्य - ५.०० रुपये पाने - ८

नाफेड मध्ये गैरप्रकार:

शेतकऱ्यांऐवजी बाजार

समितीतून कांदा खरेदी

पान ५ पाहा

संसद अधिवेशनाच्या पहिल्याच दिवशी राहुल-खर्गे यांचा पीएम मोदींवर हल्लाबोल

■ नवी दिल्ली

लोकसभेचे कामकाज सुरू होण्यापूर्वी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी आपल्या भाषणात काँग्रेसवर निशाणा साधला. त्याचवेळी काँग्रेसकडून पीएम मोदींवर पलटवार करण्यात आला. काँग्रेस अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खरेगे, राहुल गांधी आणि जयराम रमेश यांनी पंतप्रधानांवर हल्लाबोल केला आहे. पंतप्रधान मोदी आणि अमित शहा संविधानावर जो हल्ला करत आहेत, तो आम्हाला मान्य नाही, असे राहुल गांधी म्हणाले. मल्लिकार्जुन खर्गे म्हणाले की, संविधान वाचवण्यासाठी आम्ही जे प्रयत्न केले त्यात जनता आमच्या पाठीशी आहे. पण मोदींनी संविधान मोडण्याचा प्रयत्न केला. तर काँग्रेस नेते जयराम रमेश म्हणाले की, पंतप्रधानांकडे काही नवीन सांगायचे नाही आणि नेहमीप्रमाणेच त्यांनी या मुद्द्यांवरून आपले भाषण वळविण्याचा प्रयत्न केला.

रायबरेलीचे काँग्रेस खासदार राहुल गांधी म्हणाले की, पंतप्रधान मोदी आणि अमित शहा संविधानावर जो हल्ला करत आहेत ते आम्हाला मान्य नाही आणि आम्ही ते होऊ देणार नाही, त्यामुळेच शपथ घेताना आम्ही संविधानाला हात घातला. ..भारताच्या संविधानाचे उल्लंघन होत नाही, सत्ता स्पर्श करू शकत नाही..."

दरम्यान, संविधान वाचवण्यासाठी आम्ही केलेल्या प्रयत्नात जनता आमच्यासोबत आहे, असे काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष मल्लिकार्जुन खरेगे म्हणाले. पण मोदींनी संविधान मोडण्याचा प्रयत्न केला. त्यामुळेच आज आम्ही याठिकाणी एकत्र येत विरोध करत आहोत. इथे गांधीजींचा पुतळा होता आणि आम्ही इथे आंदोलन करत आहोत... प्रत्येक लोकशाही नियम तोडला जात आहे, म्हणून आम्ही मोदीजींना आज संविधान पाळायला सांगत आहोत..."

जनतेने आमच्या धोरणांना मान्यता दिली - पंतप्रधान

■ नवी दिल्ली

18व्या लोकसभेचे पहिले अधिवेशन सुरू होण्यापूर्वी पंतप्रधान मोदींनी आपली बाजू मांडली. ते म्हणाले की, आजचा दिवस गौरवाचा आहे, वैभवाचा दिवस आहे. स्वातंत्र्यानंतर पहिल्यांदाच आपल्या नव्या संसदेत हा शपथविधी सोहळा होत आहे. अनेकदा जुन्या संसदेत ही प्रक्रिया व्हायची. आजच्या महत्त्वाच्या दिवशी, मी सर्व नवनिर्वाचित खासदारांचे मनापासून स्वागत करतो, त्यांचे अभिनंदन करतो आणि त्यांना शुभेच्छा देतो. संसदेची ही स्थापना भारताच्या सामान्य माणसाच्या पूर्ततेसाठी आहे, नवा उत्साह, नवीन गती आणि नवीन उंची गाठण्याची ही एक अत्यंत महत्त्वाची संधी आहे, हे 2047 च्या विकसित भारताचे ध्येय आहे.

पंतप्रधान मोदी म्हणाले की, आज 18 वी लोकसभेला सुरुवात होत आहे, ही प्रत्येक भारतीयासाठी अभिमानाची बाब आहे की जगातील सर्वात मोठी निवडणूक अतिशय भव्य आणि गौरवशाली पद्धतीने संपन्न होत आहे. 65 कोटींहून अधिक

मतदारांनी मतदानात भाग घेतला. ही निवडणूक सुद्धा खूप महत्त्वाची बनली आहे कारण स्वातंत्र्यानंतर दुसऱ्यांदा देशातील जनतेने सलग तिसऱ्यांदा सरकारची सेवा करण्याची संधी दिली आहे. ही संधी 60 वर्षांनंतर आली आहे, ही एक अतिशय अभिमानाची घटना आहे.

देशातील जनतेने हे सरकार तिसऱ्या टर्मसाठी पसंत केले, याचा अर्थ त्याचा हेतू मंजूर झाला आहे, असे पंतप्रधान म्हणाले. त्यांची धोरणे मंजूर झाली आहेत,

लोककल्याणासाठी त्यांचे समर्थन मंजूर झाले आहे. गेल्या 10 वर्षात आम्ही देशाला पुढे नेण्यासाठी सातत्याने प्रयत्न केले. माझा विश्वास आहे की सरकार चालवण्यासाठी बहुमत आहे आणि देश चालवण्यासाठी समंती आवश्यक आहे, त्यामुळे सर्वांना सोबत घेऊन भारत मातेची सेवा करण्याचा आमचा प्रयत्न असेल. 140 कोटी देशवासियांच्या आशा पूर्ण करू.

आम्हाला सर्वांना सोबत घेऊन चालायचे आहे, सर्वांना

सोबत घेऊन चालायचे आहे आणि संविधानाचे पालन करत निर्णयांना गती द्यायची आहे, असे पंतप्रधान मोदी म्हणाले. 18व्या लोकसभेत तरुण खासदारांची संख्या चांगली आहे. जेव्हा आपण 18 बद्दल बोलतो, तेव्हा ज्यांना भारताच्या सांस्कृतिक वारशाची माहिती आहे त्यांना माहित आहे की 18 क्रमांकाचे येथे खूप सात्विक मूल्य आहे. गीतेचे 18 अध्याय असून या भवामध्ये कृती, कर्तव्य आणि करुणा यांचा संदेश देण्यात आला आहे. येथे पुराण

आणि उपपुराणांची संख्या देखील 18 आहे, 18 ची मूलांक संख्या 9 आहे आणि 9 पूर्णतेची हमी देते. आपल्याला वयाच्या १८ व्या वर्षी मतदानाचा अधिकार मिळतो. 18 व्या लोकसभेची स्थापना हे देखील चांगले लक्षण आहे.

हा खूप मोठा विजय आणि खूप मोठा विजय आहे. तुम्ही आम्हाला तिसऱ्यांदा सरकार चालवण्याचे आदेश दिले, आम्ही तिसऱ्या टर्ममध्ये पूर्वीपेक्षा तिप्पट मेहनत करू आणि तिप्पट निकालही देऊ. या संकल्पाने आम्ही नवीन कार्यभार घेऊन पुढे जाऊ.

पंतप्रधान म्हणाले की, देशाला सर्व खासदारांकडून खूप अपेक्षा आहेत. मी सर्व खासदारांना विनंती करेन की, या संधीचा उपयोग सार्वजनिक सेवेसाठी करावा आणि लोकहितासाठी शक्य ती पावले उचलावीत. देशातील जनतेला विरोधकांकडून चांगल्या पावलांची अपेक्षा आहे. आजवर निराशा झाली आहे, कदाचित या 18व्या लोकसभेत विरोधी पक्षाला देशातील सर्वसामान्य नागरिकांकडून चांगल्या भूमिकेची अपेक्षा आहे, लोकशाहीचा सन्मान

राखण्याची अपेक्षा आहे, विरोधक ते पाळतील अशी आशा आहे.

यावेळी पंतप्रधान मोदींनी आणीबाणीची आठवण करून देत काँग्रेसवर हल्लाबोल केला. ते म्हणाले की, आज 24 जूनला आपली भेट होत आहे, उद्या 25 जून आहे, 25 जून हा दिवस या देशाच्या संविधानाच्या प्रतिष्ठेला वाहिलेल्या आणि देशाच्या परंपरांवर निहा ठेवणाऱ्यांसाठी अविस्मरणीय दिवस आहे. 25 जून भारत लोकशाहीवरील काळे डाग पडून आता 50 वर्षे पूर्ण होत आहेत, भारताची राज्यघटना पूर्णपणे नाकारली गेली हे सत्य भारताची नवीन पिढी कधीही विसरणार नाही. लोकशाही पूर्णपणे दाबली गेली. त्या दिवसाची 50 वर्षे ही प्रतिज्ञा आहे की आम्ही अभिमानाने संविधानाचे रक्षण करू आणि भारताच्या लोकशाहीचे आणि पारंपरिक परंपरांचे रक्षण करू, 50 वर्षांपूर्वी जे केले होते ते करण्याची हिंमत भारतातील कोणीही करणार नाही आणि लोकशाही नष्ट होईल. पण त्यावर काळी खूण लावण्यात आली होती. भारतीय राज्यघटनेच्या सूचनेनुसार ज्वलंत लोकशाही

सुरक्षा दलाच्या वाहनावर माओवाद्यांचा सशस्त्र हल्ला आयईडी स्फोटात दोन जवान शहीद

■ गडचिरोली

छत्तीसगडच्या सुकमा जिल्ह्यातून एक मोठी बातमी समोर आली आहे. जिल्ह्याती सिल्वर आणि टेकुलगुडम दरम्यान माओवाद्यांनी मोठा आयईडी स्फोट केला. या स्फोटात दोन जवान शहीद झाल्याची माहिती समोर आली आहे. तर अनेक जवान यात जखमी असल्याचा अंदाज वर्तविण्यात आला आहे. एकीकडे सुकमा जिल्ह्यातील कोराजगुडा जंगलात राबविण्यात आलेल्या नक्षलविरोधी अभियानाला मोठे यश मिळाले असताना, दुसरीकडे माओवाद्यांनी जवानांच्या ट्रकाला लक्ष्य केल्याचे समोर आले आहे. नक्षलविरोधी अभियानावर असलेल्या सुरक्षा राक्षकांवर हा हल्ला करण्यात आला आहे. सध्या पोलीस या प्रकरणाचा अधिक तपास करत आहे.

201 कोब्रा वाहिनीची ऍडव्हान्स पार्टी जागरगुंडा पोलीस स्टेशन हद्दीतील कॅम्प सिल्वर येथून आरओपी ड्युटी दरम्यान ट्रक आणि मोटारसायकलने कॅम्प टेकुलगुडमकडे जात होती. दरम्यान सुरक्षा दलांना हानी पोहोचवण्याच्या उद्देशाने नक्षलवाद्यांनी सिल्वर ते टेकुलगुडम या मार्गावर आयईडी पेरला होता. दरम्यान, आज दुपारी 3 वाजताच्या सुमारास 201 कोब्रा कॉर्प्सच्या एक ट्रकवर आयईडी स्फोट घडवून आणला. ज्यामध्ये चालक आणि सहचालक जागीच शहीद झाले असून उर्वरित

सर्व जवान सुरक्षित असल्याची माहिती आहे. यात शहीद जवानांची नावे विष्णू आर आणि शैलेंद्र अशी सांगण्यात येत आहेत. शहीद जवानांचे पार्थिव सध्या घटनास्थळावरून बाहेर काढण्यात येत आहे. मात्र या घटनेनंतर सर्वत्र खळबळ उडाली आहे.

माहिती आयोगातील सूत्रांनी दिली. लोकसभा निवडणुकीच्या राज्यातील पाचव्या टप्प्यात २० मे रोजी मुंबई, ठाणे, पालघर, नाशिक जिल्ह्यात मतदान पार पडले होते. त्यावेळी अनेक मतदासंघात विशेषत: मुंबई, ठाण्यात संघ मतदानामुळे मतदारांच्या लांबच लांब रांगा लागल्या होत्या. यावेळी तीव्र उन्हाळा असूनही मतदारांसाठी आयोगाने कोणतीही व्यवस्था केली नसल्याचा आरोप करीत अनेक ठिकाणी मतदारांनी आपला संताप व्यक्त केला होता. त्याच दिवशी दुपारी उद्भव ठाकरे यांनी पत्रकार परिषद घेऊन निवडणूक आयोगावर जोरदार आरोप केले होते.

मदर डेअरीची जागा वाचविण्यासाठी पोस्टकार्ड आंदोलन

पंतप्रधान आणि मुख्यमंत्र्यांना पाठवणार पोस्टकार्ड

■ मुंबई

धारावी पुनर्विकास प्रकल्पाअंतर्गत कुर्ल्यातील मदर डेअरीची ८.५ हेक्टर जागा धारावी पुनर्विकास प्रकल्प प्रायव्हेट लिमिटेडला (डीआरपीपीएल) देण्यात आली आहे. राज्य सरकारच्या या निर्णयाला कुर्ल्यातील रहिवाशांनी विरोध करून जनआंदोलन उभे केले आहे. याच जनआंदोलनाअंतर्गत आता कुर्ल्यावासियांनी पोस्टकार्ड आंदोलनाची हाक दिली आहे. मदर डेअरीची जागा डीआरपीपीएलला देण्याचा शासन निर्णय रद्द करावा अशी मागणी या पोस्टकार्डद्वारे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांना केली जाणार आहे. शासन निर्णय रद्द करण्याच्या आशयाची पत्रे पंतप्रधान आणि मुख्यमंत्र्यांना पाठविली जाणार आहेत. धारावी पुनर्विकासाअंतर्गत धारावीतील अपार रहिवाशांनचेही पुनर्वसन केले जाणार आहे. मात्र हे पुनर्वसन धारावीबाहेर केले जाणार असून त्यासाठी डीआरपीपीएलकडून मुंबईतील विविध ठिकाणांच्या जागेची मागणी राज्य सरकारकडे करण्यात आली आहे. त्यानुसार नुकतीच राज्य सरकारने कुर्ल्यातील मदर डेअरीच्या २१ हेक्टरपैकी ८.५ हेक्टर जागा डीआरपीपीएलला दिली आहे. यासंबंधीचा शासन निर्णयही प्रसिद्ध करण्यात आला आहे. कुर्ल्यातील रहिवाशांनी मात्र ही जागा डीआरपीपीएलला देण्यास विरोध केला आहे. ८.५ हेक्टरच नव्हे तर संपूर्ण २१ हेक्टर जागा डीआरपीपीएल वा इतर कोणाला ही देऊ नये. या जागेवर उद्यान उभारावे अशी मागणी कुर्ल्यावासियांनी केली आहे.

सुजय नाराज होऊ नको, आपण पुन्हा जिंकू - मुख्यमंत्री

■ नाशिक

सुजय नाराज होऊ नको, आपण लढणारे आहोत, पुन्हा लढू. पुन्हा जिंकू. आपण लढणारे आहोत, रडणारे नाहीत, असा कानमंत्र मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी अहमदनगर लोकसभा मतदारसंघातील पराभूत उमेदवार डॉ. सुजय विखे पाटील यांना कानमंत्र दिला. नाशिक शिक्षक शिवसेना शिंदे गटाचे उमेदवार किशोर दराडे यांच्या प्रचारासाठी नाशिक, जळगाव आणि नगर जिल्ह्यात बैठका घेतल्या. लोणी येथील झालेल्या बैठकीत बोलताना

त्यांनी सुजय विखेंना कानमंत्र दिला. तसेच किशोर दराडे यांना पुन्हा निवडून देण्याचे आवाहन केले. ुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे म्हणाले की, बैठकीला उशीर झाल्याबद्दल दिलगिरी व्यक्त करतो. नाशिकला पालखी असल्याने वेळ गेला. मला कुठे बोलावलं की मी जात असतो. मी सर्वसामान्य मुख्यमंत्री आहे. सहकाराचे बीज रोवण्यात विखे कुटुंबाची भूमिका महत्त्वाची आहे. लोकसभेतील निकालावरून आपल्याला काही बोध घेण्याची निश्चित गरज आहे. जिल्ह्यातील दोन्ही जागांवर खोटं नेटोव्ह केल्याने आम्हाला फटका बसला. मोदी हटाव बोलले, पण ते म्हणणारेच हटले. काही जागांवरून बोध घ्यावा लागेल.

नीट पेपरफुटीचे धागेदोरे थेट लातूरपर्यंत नांदेड एटीएसने दोन शिक्षकांना घेतले ताब्यात

■ लातूर

नीट पेपरफुटी प्रकरणात दिवसागणिक नवनवीन खुलासे होत आहेत. अशातच आज होणारी नीट पीजी परीक्षा पुढे ढकलण्याचा मोठा निर्णय आरोग्य मंत्रालयाने घेतला आहे. नीट पेपरफुटी प्रकरणात बिहार कनेक्शननंतर आता महाराष्ट्र कनेक्शन समोर आलं आहे. नीट पेपरफुटी प्रकरणी दोन शिक्षकांना नांदेड एटीएसने ताब्यात घेतले आहे. अटक करण्यात आलेल्या दोघापैकी एकजण लातूरमध्ये तर दुसरा सोलापूर येथे कार्यरत असल्याची माहिती मिळत आहे. दोघेही जिल्हा परिषद शाळेत शिक्षक आहेत. दरम्यान, नांदेड एटीएसकडून दोघांचीही कसून चौकशी सुरू आहे.

वैद्यकीय प्रवेश परीक्षेच्या पेपरफुटीचे धागेदोरे आता लातूरपर्यंत पोहोचले आहेत. नांदेडच्या एटीएस पथकानं लातूरमध्ये दोन ठिकाणी छापे टाकून जिल्हा परिषदेच्या दोन शिक्षकांना ताब्यात घेतले आहे. संजय तुकाराम जाधव आणि जलील उमरखॉ पठाण अशी या शिक्षकांची नावे आहेत. पेपरफुटी प्रकरणात या

शिक्षकांचा सहभाग असल्याचा एटीएसला संशय आहे.

वैद्यकीय पदवी प्रवेशासाठीच्या परीक्षेत पोटाळा झाल्याचा आरोप होत आहे. लातूरमध्येही नीट आणि जेईईच्या तयारीसाठी मोठ्या संख्येने विद्यार्थी खासगी कोचिंग क्लासेसमध्ये प्रवेश घेत असतात. त्यामुळे परीक्षा गैरव्यवहारात या शहराचे काही धागेदोरे आहेत का? या दुष्टीनं तपास सुरू होता. शनिवारी रात्री नांदेड एटीएसच्या हाती हे दोघे शिक्षक लागले. दोघांनाही तात्काळ एटीएसकडून ताब्यात घेण्यात आले.

लातूरमध्ये राहणारे संजय जाधव हे मूळचे बोधी तांडा (ता. चाकूर) येथील रहिवासी आहेत. सध्या सोलापूरच्या टाकळी जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळेत कार्यरत आहेत. तर लातूरच्या अंबाजोगाई रोड भागात राहणारे जलील उमरखॉ पठाण हे तालुक्यातील कातपूर येथील जिल्हा परिषद शाळेत शिक्षक आहेत. हे दोघेही लातूर येथे खाजगी कोचिंग क्लासेस चालवत होते अशी माहिती आहे. नांदेड एटीएसने या दोघांना ताब्यात घेतल्यानंतर काल रात्रीपर कसून चौकशी केली. त्यानंतर या दोघांनाही नांदेडकडे घेऊन पोहोचली माहिती मिळाली आहे.

जरांगेंचा नवा एल्गार : मारवाडी, ब्राह्मणांनाही आरक्षण देण्याची मागणी

■ छत्रपती संभाजीनगर

मराठा समाजाला ओबीसी प्रवर्गातून आरक्षण देण्याची मागणी घेऊन मनोज जरांगे चांगलेच आक्रमक झालेले आहे. आमच्या कुणबी नोंदी सापडलेल्या असूनही आम्हाला ओबीसीतून आरक्षण का दिले जात नाही. सगेलीयऱ्यांच्या अध्यादेशाची अंमलबजावणी का केली जात नाही, असे अनेक प्रश्न जरांगे यांनी केले आहेत. तसेच राज्यात मराठा समाजासह ब्राह्मण, मारवाडी, लोहार, मुस्लीम समाजातील लोकांच्याही कुणबी नोंदी सापडल्या आहेत. त्यामुळे अतिताऱ्यांनी ओबीसी प्रवर्गातूनच आरक्षण मिळायला हवे, अशी मागणी जरांगे यांनी केली आहे. ते आज (23 जून) छत्रपती संभाजीनगरात पत्रकार परिषदेत बोलत होते.

"पाशा पटेल या मुस्लीम समाजाच्या व्यक्तीची कुणबी नोंद सापडली आहे. सरकारी दरबारी मुस्लीम समाजाचीही कुणबी नोंद मिथाली असेल तर राज्यातील सर्व मुस्लिमांना कुणबी म्हणून आरक्षण द्यायला हवे. हे आरक्षण कसे दिले जात नाही, तेच

मी बघतो. तुम्हाला कायदाने चालायचे आहे ना. 1967 सालानंतर ज्यांना आरक्षण दिलं त्यांच्या कोठेच नोंद नाही. तुम्ही यांना कोणत्या आधारावर 16 टक्के आरक्षण दिलं. आमच्या पाठीत खंजीर खुपसून, आमचं वाटोळं करून तुम्ही आरक्षण दिलं कसं?" असा सवाल जरांगे यांनी केला.

"आता हेच म्हणत आहेत की तुम्ही

आमच्या आरक्षणाला धक्का लावत आहात. ही भूमिका आम्हाला पटत नाही. आम्ही इतके दिवस भाऊ म्हणून वागलो. पण प्रत्येकवेळी तुम्ही आमच्या ताटात औषध कालवायचं काम केले. पण आम्ही सोडून देत राहिलो. तुम्ही कशाचा आधार नसताना आरक्षण घेतलं. आम्हाला तर आधार आहे. आमच्या सरकारी नोंदींचा आधार आहे. आमच्या सरकारी नोंदींचा, कायद्याचा आधार आहे. मुस्लीम, मारवाडी, ब्राह्मण यांनादेखील कायद्याचा आधार आहे. मी ज्यांची नावे घ्यायची घेतली आहेत, त्यांना आरक्षण घ्यायचे असेल तर घेतली किंवा घेणार नाहीत. पण त्यांच्यात ज्यांच्या कुणबी नोंदी निघालेल्या आहेत, त्यांना आरक्षण देणं गरजेचं आहे. लोहार, कुंभार समाजातही कुणबी म्हणून नोंदी निघाल्या आहेत. तुम्ही त्यांच्यावर का अन्याय करत आहात. त्यांनाही आता आरक्षण मिळालं पाहिजे. त्यांच्यावर आता अन्याय होता कामा नये. आता हे सगळं लफडं सोबतच करू असेल," अशी भूमिका जरांगे यांनी घेतली.

मुस्लिमांनाही ओबीसीतून आरक्षण द्या

काही ठिकाणी मुस्लीम समाजाच्याही कुणबी सरकारी नोंदी निघाल्या आहेत. लिंगायत, मारवाडी, ब्राह्मण, लोहार या समाजाच्याही कुणबी म्हणून नोंदी निघाल्या आहेत. सरकारदरबारी हे कुणबी शेतकरी असल्याच्या नोंदी निघाल्या असतील तर मुस्लिमांनाही ओबीसीतूनच आरक्षण मिळायला हवे. त्यांच्यावरही अन्याय व्हायला नको. आता कायद्यानेच बोला. पाशा पटेल नवाचे गृहस्थ आहेत. त्यांची कुणबी म्हणून नोंद निघाली आहे. मुस्लिमांची सरकार दरबारी कुणबी नोंद निघाली असेल तर राज्यातील सर्व मुस्लिमांनाही ओबीसी प्रवर्गातून आरक्षण दिलं पाहिजे," अशी मागणी जरांगे यांनी केली. तसेच हे आरक्षण कसं मिळत नाही, तेच मी बघतो, असं थेट आम्हानही जरांगे यांनी राज्य सरकारला दिले.

अर्थसंकल्पात सॅलरी क्लासवर भर सरकार भायकर सवलत मर्यादा 5 लाख रुपये करणार का ?

■ नवी दिल्ली

सरकार तुमच्या हातात जास्त पैसे देण्याचा विचार करत आहे. हे थोडे विचित्र वाटेल, पण ते खरे आहे. येत्या जुलैमध्ये सरकार कर नियमांमध्ये बदल करू शकते. आतापर्यंत 3 लाख रुपये कमावणाऱ्यांना कोणताही कर भरवा लागत नाही. मात्र, आता ही मर्यादा वाढवून 5 लाख रुपये करण्याचा विचार सरकार करत आहे. याचा अर्थ असा होतो की सरकार सूट मर्यादा वाढविण्याचा विचार करत आहे. परंतु, नवीन करप्रणाली निवडणाऱ्यांनाच हा नियम लागू होईल. जुन्या कर प्रणालीमध्ये तुम्हाला अनेक प्रकारच्या सूट मिळतात. नवीन प्रणालीमध्ये कर कमी आहेत आणि

सवलत नाहीत. यामुळे लोकांच्या हातात अधिक पैसा येईल, अशी सरकारला आशा आहे. ते अधिक माल खरेदी करू शकतील. यामुळे देशाची अर्थव्यवस्था मजबूत होईल. अर्थसंकल्प येताच यावर अंतिम मंजूरी दिली जाईल. आयकर सूट मर्यादा ही कमाल उत्पन्नाची रक्कम आहे ज्यावर तुम्हाला आयकर भरवा लागत नाही. ही मर्यादा तुमचे वय, राहण्याची स्थिती आणि तुम्ही केलेले दावे यासह अनेक घटकांवर अवलंबून असते. नवीन करप्रणालीतील सर्वोच्च कर दर 30% वरून 25% पर्यंत कमी करण्याची विनंती सरकारला केली आहे. पण असे होण्याची शक्यता फारच कमी आहे. एका सरकारी अधिकाऱ्याने सांगितले की, जास्त कमाई करणाऱ्यांच्या करात बदल होण्याची शक्यता कमी आहे कारण आता कमी कमावणाऱ्यांना दिलासा देण्याची गरज आहे.

सांगली जिल्ह्यात पिसाळलेल्या लांडग्याचा धुमाकूळ

■ सांगली

सांगली जिल्ह्यातील जत तालुक्यातील दरीबडचीत सहा जणांवर पिसाळलेला लांडग्याने हल्ला केला. या घटनेत एका विद्यार्थ्यासह पाच जण गंभीर जखमी झाले आहेत. शालन हणमंत कांबळे (वय 38), पार्वती सुरेश घांगरे (वय 40), आनंद सत्यपाल गेजगे (वय 45), सीआरएल पठाण (वय 45), सर्व र. दरीबडची) अशी जखमींची नावे आहेत. सर्व जखमींना रुग्णवाहिकेतून सांगली व मिरज शासकीय स्तरावरील उपचारासाठी दाखल करण्यात आले. 29 जनावरांना चावा घेतल्याने ते जखमी झाले आहेत. ही घटना बुधवारी घडली. दरम्यान, दरीबडची

परिसरातील ग्रामस्थांनी पिसाळलेल्या लांडग्याचा लांबपर्यंत पाठलाग केल्याने दरीबडची गावापासून 4 किलोमीटर अंतरावर राणापा कुन्नेर यांच्या वस्तीजवळ या लांडग्याचा मृत्यू झाला. जत पूर्व भागात शेतकरी शेतामध्ये काम करत असतानाच पिसाळलेला लांडगा लमाणांटाडा येथे आला. दरीबडचीत शालन हणमंत कांबळे यांची डाळिंबाची बाग आहे. या डाळिंब बागेत काम करताना अचानकपणे पिसाळलेल्या लांडग्याने त्यांच्यावर हल्ला केला. या हल्ल्यात त्या गंभीर जखमी झाल्या.पार्वती सुरेश घांगरे या शेतात भांगलण करत असताना त्यांच्यावरही हल्ला करून हाताला चावा घेतला.

मक्केत उष्णतेमुळे आतापर्यंत हजारहून अधिक हाजीचा मृत्यू

■ रियाध

एकीकडे भारतात यावेळी विक्रमी उष्णता जाणवत आहे. त्याचबरोबर सौदी अरेबियातही उष्णतेचा कहर पाहायला मिळत आहे. परिस्थिती अशी आहे की, कडक उन्हात मक्कामध्ये हजरदरम्यान 1000 हून अधिक यात्रेकरूंचा मृत्यू झाला आहे. ज्यामध्ये 68 भारतीय नागरिकांचाही समावेश आहे. सौदी अरेबियामध्ये हजरदरम्यान मृतांची संख्या 1,000 पेक्षा जास्त झाली आहे. मृत्युमुखी पडलेल्यांपैकी बहुतांश अनोदणीकृत यात्रेकरू आहेत.

सौदी अरेबियातील एका राजनयिकाने बुधवारी सांगितले की, यावर्षी हज यात्रेदरम्यान

68 भारतीय नागरिकांचा मृत्यू झाला आहे. "आम्ही सुमारे 68 लोकांच्या मृत्यूची पुष्टी केली आहे ... त्यापैकी काही नैसर्गिक कारणांमुळे मरण पावले, ज्यात अनेक वृद्ध यात्रेकरूंचा समावेश आहे आणि काही हवामानामुळे मरण पावले," असे राजनयिकाने सांगितले. त्यांनी सांगितले की मृतांमध्ये 323 इजिप्शियन आणि 60 जॉर्डन नागरिकांचा समावेश आहे आणि उष्णतेमुळे सर्व इजिप्शियन लोकांच्या मृत्यूचे कारण असल्याचे स्पष्ट केले. इंडोनेशिया, इराण, सेनेगल आणि ट्युनिशियासह इतर देशांनीही मृत्यूची पुष्टी केली आहे, अनेक प्रकरणांमध्ये अधिकाऱ्यांनी कारण उघड केले नाही.

सीबीएसई शाळेत मुलांना शिक्षण देता येत नसल्याने आईने केली आत्महत्या

■ मुंबई

राज्यातील आरक्षणाचा मुद्दा सध्या चांगलाच वादग्रस्त बनला असून ओबीसींच्या हक्कासाठी उपोषणास बसलेल्या लक्ष्मण हाके यांच्या उपोषणाला ओबीसी समाज बांधवांचा पाठिंबा वाढत आहे. त्यातच, आज सरकारच्या शिष्टमंडळाने जालन्यातील वडगोद्री येथे जाऊन लक्ष्मण हाकेंची भेट घेऊन त्यांच्या मागण्या जाणून घेतल्या. त्यानंतर, लक्ष्मण हाकेंचे शिष्टमंडळ आज मुख्यमंत्र्यासमवेत बैठकीला पोहोचले. मंत्री छान भुजबळ आणि पंकजा मुंडेंनी या बैठकीत आक्रमक भूमिका मांडल्याची माहिती आहे. ओबीसींच्या आरक्षणाला धक्का लागू नये, त्याची स्पष्टता सरकारने

■ लातूर

आर्थिक परिस्थितीमुळे मुलांना सीबीएसई इंग्रजी शाळेत शिक्षण देता येत नसल्याच्या नेराशयातून आईने मुलीच्या कमरेला धरून विहिरीत उडी मारली. त्यात मायलेकीचा पाण्यात बुडून मृत्यू झाल्याची घटना निलंगा तालुक्यातील माळेगाव (क.) येथे घडली. याप्रकरणी औराद शहाजानी पोलीस ठाण्यात आकस्मिक मृत्यूची नोंद करण्यात आली आहे. भाग्यश्री व्यंकट हालसे (26) असे मयत आईचे नाव आहे.

याबाबत मिळालेल्या माहितीनुसार, माळेगाव (क.) येथील व्यंकट हालसे यांच्या कुटुंबात त्यांची पत्नी, मुलगा सार्थक व मुलगी समिक्षा आहेत. त्यांना दीड एकर शेती आहे. मात्र, ती आई- वडिलांकडे आहे. शेळ्या राखून कुटुंबाची उपजिविका करीत असल्याने हालसे यांच्या कुटुंबियांनी आर्थिक परिस्थिती नाजूक आहे. दोन्ही मुलांना शिक्षण देण्याचा प्रयत्न वडील व्यंकट करीत होते. दरम्यान, आपली दोन्ही लेकरे सीबीएसई इंग्रजी शाळेत शिकावेत अशी इच्छा त्यांची पत्नी भाग्यश्री यांना

मुख्यमंत्र्यांसमवेतच्या बैठकीत ओबीसी नेते आक्रमक

■ मुंबई

राज्यातील आरक्षणाचा मुद्दा सध्या चांगलाच वादग्रस्त बनला असून ओबीसींच्या हक्कासाठी उपोषणास बसलेल्या लक्ष्मण हाके यांच्या उपोषणाला ओबीसी समाज बांधवांचा पाठिंबा वाढत आहे. त्यातच, आज सरकारच्या शिष्टमंडळाने जालन्यातील वडगोद्री येथे जाऊन लक्ष्मण हाकेंची भेट घेऊन त्यांच्या मागण्या जाणून घेतल्या. त्यानंतर, लक्ष्मण हाकेंचे शिष्टमंडळ आज मुख्यमंत्र्यासमवेत बैठकीला पोहोचले. मंत्री छान भुजबळ आणि पंकजा मुंडेंनी या बैठकीत आक्रमक भूमिका मांडल्याची माहिती आहे. ओबीसींच्या आरक्षणाला धक्का लागू नये, त्याची स्पष्टता सरकारने

करावी, अशी मागणी पंकजा मुंडेंनी केली आहे. तर, बैठकीत मंत्री छान भुजबळ यांनीही आक्रमक भूमिका मांडली. मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत उपमुख्यमंत्री अजित पवार आणि उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्यासमवेत आज लक्ष्मण हाके यांच्यासह महाराष्ट्रातील ओबीसी नेत्यांची मुंबईत बैठक पार पडली. या बैठकीसाठी मंत्री छान भुजबळ, उदय सामंत, धनंजय मुंडे, अतुल सावे, गिरीश महाजन, संजय बनसोडे, पंकजा मुंडे, गोपीचंद पडळकर आणि प्रकाश शेंडगे हेही उपस्थित होते. याच्यासह लक्ष्मण हाके यांचं शिष्टमंडळही सह्याद्री अतिथीगृहावरील या बैठकीला हजर होते.

ओबीसींमध्ये अनेक जातींचा समावेश आहे, सरकारच्या एका भूमिकेचा त्यावर परिणाम होऊ शकतो, असे म्हणत ओबीसी नेत्यांनी राज्य सरकारपुढे आपलं भूमिका मांडली. सरकारने दबावाखाली दाखले दिले असल्यास चौकशी करावी. तसेच, 54 लाख नोंदी कशाच्या आधारावर दिल्या आहेत. त्यामुळे ओबीसीला कसा धक्का बसत नाही, याचेही स्पष्टीकरण सरकारने द्यावे अशी भूमिका ओबीसी नेत्यांनी बैठकीत घेतल्याची माहिती आहे. तर, ओबीसींच्या आरक्षणाला धक्का लागत नाही, याची स्पष्टता सरकारने करावी, अशी मागणी पंकजा मुंडेंनी केली आहे.

बाठिया आयोगाचा रिपोर्ट आम्हाला मान्य नाहीय. केंद्र सरकारने जातनिहाय जनगणना करावी. ओबीसींसाठी मंत्रिमंडळाची उपसमिती स्थापन करा. सगेलोरे सूचना आणि हरकतीबाबत श्वेत पत्रिका काढा. जातपडताळणी नियम असताना सगे-सोयरे अध्यादेशाची गरज का ? सगेलोयरे बाबत अध्यादेश काढू नका, अशी भूमिका भुजबळ यांनी मांडली. सर्वपक्षीय न्यायाची बैठक घेऊन नंतर निर्णय घ्या, घाई करू नका असे म्हणत आंदोलकांचे उपोषण लवकर सोडवणे आवश्यक असल्याचीही भूमिका भुजबळंनी मांडली.

बच्चू कडूंच्या जीवाला धोका

■ अमरावती

आमदार बच्चू कडू यांनी आपल्या जिवीताला धोका असल्याची तक्रार पोलिसात दाखल केलीय. बच्चू कडू यांनी पत्राद्वारे पोलिसांना ही माहिती दिली असून आपल्याबाबत अफवा पसरवल्या जात असल्याचंही त्यांनी पत्रात म्हटलंय. आमदार बच्चू कडू यांनी यासंदर्भात जिल्हा ग्रामीण पोलीस अधीक्षकांना पत्र लिहिलं आहे. माझा अपघात झाला म्हणून चौकशीसाठी नागरिकांचे फोन येतायत. अपघात झाल्याच्या अफवा पसरवल्या जात आहेत असंही बच्चू कडू यांनी पोलिसांना सांगितलं. या प्रकरणी चौकशी करून संबंधितांवर कारवाई करावी अशी मागणी बच्चू कडू यांनी केली आहे.

सध्या बच्चू कडू यांना पोलिसांची वाय प्लस सुरक्षा आहे. बच्चू कडू यांच्या जीवाला धोका

असल्याच्या बातमीने खळबळ उडाली आहे. बच्चू कडू यांचा घातपात करण्याचा कोणाचा प्लॅन? असा प्रश्न उपस्थित होत आहे. बच्चू कडू यांनी जिल्हा ग्रामीण पोलीस अधीक्षकांना लिहिलेले पत्र समोर आले आहे. यात धमकी देणाऱ्याने मी शिंदे साहेबांचा कट्टर कार्यकर्ता असल्याचा दावा केला आहे. तसेच आपले नक्षलवाद्यांशी नजीकचे संबंध असल्याचेही म्हटले आहे.

बच्चू कडू यांनी पत्रात म्हटले की, अचलपूरमध्ये भाजी विक्रेत्याजळ एका दुचाकीवरून आलेल्या माणसाने भाजी विक्रेत्यासोबत बोलताना आपण शिंदे साहेबांचा कार्यकर्ता असल्याचे सांगितले आणि बच्चू कडूला संपवणार असल्याचे म्हटले. शिंदे साहेब बच्चू कडूला संपवणार. नाहीतर मीच बच्चू कडूला संपवणार असे म्हणत शिंदे साहेब आणि मंत्र्यांसोबतचे फोटोही दाखवले. माझ्यावर जीवधेणा हल्ला करण्याचे कट रचले जात अून जिविताला धोका निर्माण झाला असल्याचे बच्चू कडू यांनी म्हटले आहे.

भर्तृहरी महताब हंगामी लोकसभा अध्यक्ष

■ नवी दिल्ली,

राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांनी गुरुवारी कटक, ओडिशातील भाजप खासदार भर्तृहरी महताब यांची घटनेच्या कलम 95 (1) अंतर्गत लोकसभेचे प्रोटेम स्पीकर म्हणून नियुक्ती केली. महताब संसदेत नवनिर्वाचित खासदारांना शपथ देतील. संसदीय कामकाज मंत्री किरेन रिजिजू यांनी सोशल मीडियावर ही माहिती दिली. रिजिजू म्हणाले की, लोकसभा अध्यक्षांच्या निवडीपर्यंत नवनिर्वाचित खासदारांना शपथ देण्यात प्रोटेम स्पीकरला मदत करण्यासाठी राष्ट्रपतींनी सुरेश कोडीकुन्नील, थालिकोड्डई राजुनेतर बाळू, राधा मोहन सिंग, फगन सिंग कुलस्ते आणि सुदीप बंदोपाध्याय यांची घटनेच्या कलम 99 अंतर्गत नियुक्ती केली. आहे.

भाजपमध्ये बदलांचा धडाका

■ नवी दिल्ली

लोकसभा निवडणुकीत भाजपला सर्वाधिक जागा मिळाल्या, मात्र दोन वेळा स्वबळावर बहुमताचा आकडा गाठणाऱ्या भाजपला यंदा जादूई संख्याबळही पार करता आलेलं नाही. महाराष्ट्र, यूपी, राजस्थानमध्ये भाजपला मोठा धक्का बसला. यानंतर आता भाजपात मोठे फेरबदल करण्यात येत असल्याचे पाहायला मिळत आहे. राष्ट्रीय अध्यक्षांपासून सर्व राष्ट्रीय पदाधिकारी आणि राज्यांतही खांदेपालट करण्यात येणार आहे.

पुण्यात टॅकरमध्ये आढळला महिलेचा मृतदेह

■ पुणे

फुरसुंगी पॉवर हाऊसच्या शेजारी असलेल्या कामटे वस्तीत पिण्याच्या पाण्याच्या टँकरमध्ये गुरुवारी सकाळी साडेनऊ वाजताच्या सुमारास महिलेचा मृतदेह आढळल्याने एकच खळबळ उडाली होती. टँकरच्या वॉलमधून पाणी बाहेर येत नसल्याने चालक टँकरवर चढला असता, त्याला आत महिलेचा मृतदेह तरंगत असताना आढळला. या प्रकारामुळे स्थानिकांमध्ये घबराट पसरली आहे.

मोहोळ यांचे संरक्षण मंत्र्यांना पत्र

■ नवी दिल्ली

लोहगाव विमानतळाची धावपट्टी वाढवण्यासाठी हवाई दल आणि नागरी विमान वाहतूक खाते अशा दोघांच्याही संयुक्त सर्वेक्षणाची आवश्यकता आहे. नागरी विमानतळासाठी आवश्यक असलेल्या नियमांच्या पूर्ततेसाठी सर्वेक्षण महत्वाचं आहे. त्यासाठी हवाई दलाला तातडीने सूचना द्याव्यात,' अशी विनंती केंद्रीय नागरी वाहतूक राज्यमंत्री मुलीधर मोहोळ यांनी संरक्षणमंत्री राजनाथ सिंह यांना पत्राद्वारे केली आहे.

राज्य सरकार गोरगरीब महिलांच्या खात्यावर थेट पैसे जमा करणार विधानसभा निवडणुकीच्या तोंडावर मोठी घोषणा

■ मुंबई

केंद्र सरकार तसेच विविध राज्यातील सरकारच्या माध्यमातून सर्वसामान्य गरीब नागरिकांसाठी विविध योजना सुरू केल्या आहेत. या योजनांच्या माध्यमातून गरीबांना आर्थिक पाठबळ देण्याचा सरकारचा उद्देश असतो. दरम्यान, महिलांच्या उन्नतीसाठी विविध राज्य सरकारे चांगल्या योजना राबवत आहेत. यातीलच एक योजना म्हणजे 'लाडली बहना योजना'. ही योजना मध्य प्रदेश सरकार चालवते. आता याच धर्तीवर महाराष्ट्र सरकार देखील गोरगरीब, निम्न, मध्यमवर्गीय महिलांच्या बँक खात्यावर थेट पैसे जमा करण्याच्या उद्देशाने एक

योजना आखत असल्याची माहिती सुत्रांनी दिली आहे. विधानसभा निवडणुकीच्या आधी जर ही योजना सुरू केली तर याचा निवडणुकीत फायदा होण्याची शक्यता आहे.

लोकसभा निवडणुकीच्या प्रचारावेळी काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांनी गरीबांच्या खात्यात असे हजर रुपये जमा होतील, असे आश्वासन दिले होते. उत्तर प्रदेशसह काही राज्यात या घोषणेचा काँग्रेसला फायदा झाला. त्यामुळे याच पार्श्वभूमीवर महाराष्ट्रातील शिंदे सरकार देखील अशी योजना आखण्याच्या तयारीत आहे. या योजनेचा लाभ महाराष्ट्रातील दीड कोटी महिलांना होणार असल्याचे बोलले जात आहे.

पंकजा मुंडे राज्यसभेवर जाणार ?

■ मुंबई

बीड लोकसभा निवडणुकीत पराभवाचा धक्का बसलेल्या भाजप नेत्या पंकजा मुंडे यांना आता राज्यसभेवर पाठवले जाऊ शकते. भाजपच्या गोटात त्यादृष्टीने हालचाली सुरू असल्याचे कळते. दिल्लीत नुकतीच भाजपच्या नेत्यांची महत्त्वाची बैठक झाली. या बैठकीत पंकजा मुंडे यांना राज्यसभेवर पाठवण्यासंदर्भात चर्चा झाल्याची माहिती समोर आली आहे. पीयूष गोयल आणि उदयनराजे भोसले हे लोकसभेवर निवडून आल्याने त्यांच्या राज्यसभेतील जागा रिक्त झाल्या आहेत. यापैकी एका जागेवर पंकजा मुंडे यांना संधी मिळण्याची शक्यता आहे. तसे घडल्यास पंकजा मुंडे यांच्या पराभवामुळे कमालीचे निराश आणि नाउमेद झालेल्या त्यांच्या समर्थकांना मोठा दिलासा मिळू शकतो. राज्यात सध्या ओबीसी विरुद्ध

मराठा असा संघर्ष सुरू आहे. त्यामुळे ओबीसी नेत्या असलेल्या पंकजा मुंडे यांना राज्यसभेवर घ्या, असा एक मतप्रवाह भाजपच्या राज्यातील नेत्यांमध्ये आहे. दिल्लीत झालेल्या बैठकीत राज्यातील काही वरिष्ठ नेत्यांनी त्यांना राज्यसभेवर घेण्याची केंद्रीय जाणवते. परंतु, प्रत्येकवेळी पंकजा मुंडे यांच्या समर्थकांची निराशा झाली होती. त्यामुळे आता या खेपेला तरी हे दृष्टकत्र भेदले जाणार का, हे पाहावे लागेल

होत्या. त्या विजयाच्या प्रबळ दावेदार मानल्या जात होत्या. मात्र, शरद पवार गटाच्या बजरंग सोमवणे यांनी शेवटच्या फेरीपर्यंत रंगलेल्या चुरशीच्या लढाईत पंकजा मुंडे यांचा पराभव केला होता. पंकजा यांचा हा पराभव बीड जिल्ह्यातील मुंडे समर्थकांसाठी मोठा धक्का ठरला होता. त्यामुळे आता पंकजा मुंडे यांचे राज्यसभेवर पुनर्वसन झाल्यास मुंडे समर्थकांना काहीप्रमाणात दिलासा मिळू शकतो. मात्र, यापूर्वीही महाराष्ट्रातील जवळपास प्रत्येक राज्यसभा आणि विधानपरिषद निवडणुकीवेळी पंकजा मुंडे यांच्या नावाची जोरदार चर्चा व्हायची. उमेदवारीच्या शर्यतीत त्याच आघाडीवर आहेत, असे सांगितले जायचे. पंतु, प्रत्येकवेळी पंकजा मुंडे यांच्या समर्थकांची निराशा झाली होती. त्यामुळे आता या खेपेला तरी हे दृष्टकत्र भेदले जाणार का, हे पाहावे लागेल

खडसेंनी घेतली अमित शहांची भेट

■ नवी दिल्ली

नाथाभाऊ हे भाजपचे जुने नेते. मध्यंतरी पक्षातील कुरबुरी वाढल्यानंतर त्यांनी वेगळा निर्णय घेतला. पण भाजपचा पिंड त्यांना काही सोडवला. त्यांनी यापूर्वीच भाजपमध्ये जाणार असल्याचे उघड केले होते. त्यानंतर आता त्यांची घरवापसी जवळपास पक्की समजण्यात येत आहे. नाथाभाऊंच्या भाजप प्रवेशाचा मार्ग मोकळा झाल्याचे चित्रसमोर येत आहे. केंद्रीय राज्यमंत्री रक्षा खडसे आणि ज्येष्ठ नेते एकनाथ शहासे यांनी काल रात्री घेतली केंद्रीय गृहमंत्री अमित शाह यांची भेट घेतली. त्यामुळे त्यांच्या पक्षप्रवेशावर शिक्कामोर्तब झाल्याचे बोलले जात आहे. काल रात्री केंद्रीय राज्यमंत्री रक्षा खडसे आणि ज्येष्ठ नेते एकनाथ खडसे यांनी केंद्रीय गृहमंत्री अमित शाह यांची भेट घेतली. ही सद्विच्छा भेट असल्याचे

सांगण्यात येत आहे. एकनाथ खडसे लवकरच भाजप मध्ये प्रवेश करणार असल्याच्या चर्चा सुरू आहेत त्या पार्श्वभूमीवर भेटिला महत्त्व आले आहे. यापूर्वी

सुद्धा लोकसभा निवडणुकीत विजय मिळवला. नाथाभाऊंच्या आशीर्वादाने त्यांनी निवडणुकीत चमकदार कामगिरी केली. त्यांना केंद्रीय राज्यमंत्रीपद देण्यात आले आहे. त्यानंतर आता या भेटीनंतर खडसे यांचा पक्ष प्रवेश निश्चित मानल्या जात आहे.

नुकताच लोकसभा निवडणुकीत विजय मिळवला. नाथाभाऊंच्या आशीर्वादाने त्यांनी निवडणुकीत चमकदार कामगिरी केली. त्यांना केंद्रीय राज्यमंत्रीपद देण्यात आले आहे. त्यानंतर आता या भेटीनंतर खडसे यांचा पक्ष प्रवेश निश्चित मानल्या जात आहे.

पहिल्याच पावसात कशेडी बोगद्याला गळती भिंतीतून अनेक ठिकाणी पाण्याचे फव्वारे

प्रतिनिधी

■ पोलादपूर

कोकणरेल्वेच्या महाराष्ट्र, गोवा, कर्नाटक या तीन राज्यांच्या ७६० किलोमीटर अंतरात लहान-मोठे ९१ बोगदे सर्वसुविधांनी युक्त असे बांधण्यात आले आहेत. मात्र केंद्र व राज्य सरकार संयुक्तपणे बांधत असलेल्या मुंबई-गोवा महामार्गावरील कशेडी घाटातील बोगदा प्रकल्पाचे काम केंद्रीय रस्ते वाहतूक मंत्रालय आणि राष्ट्रीय महामार्ग बांधकाम विभाग चार वर्षे उलटली तरी पूर्ण करू शकलेली नाही.

जनतेच्या रेड्यामुळे यंदा २५ फेब्रुवारीपासून एका बोगद्यातून कोकणच्या दिशेने वाहतूक सुरू करण्यात आली आहे. असे असले तरी बोगद्याच्या अर्धवर्तुळाकार असलेल्या खडकांमधून रस्त्यावर पाणी गळते आहे. या

कोकणवासीयांचा प्रवास धाकधुकीचा

पाण्यामुळे यंदाच्या पावसाळ्यात मोठ्या प्रमाणावर फटी रंदावून मोठी पाणीगळती होण्याची भीती व्यक्त केली जाते.त्यामुळे कोकणवासीयांच्या या बोगद्यातील प्रवास धाक-चुकीचाच ठरणार आहे.

या पाणीगळतीकडे राष्ट्रीय महामार्ग बांधकाम विभाग महाड कार्यालयाकडून दुर्लक्ष केले जात

असल्याचा आरोप स्थानिकांकडून होत आहे. एखाद्या मंत्रीमहोदयांचा दौरा असले तेव्हाच या विभागाच्या अधिकाऱ्यांचे चेहेरे दिसून येतात, या शब्दात लोक प्रतिक्रिया देत आहेत. सध्या कशेडी घाटात मुंबईच्या दिशेकडील बोगद्याचे बांधकाम सुरू आहे. पोलादपूर तालुक्यातून जाणारा महामार्ग १८ किलोमीटरचा

कंत्राटदार म्हणतात खडकातून पाणीगळती हि नैसर्गिक प्रक्रिया

खडकातून पाणीगळती ही नैसर्गिक प्रक्रिया आहे. हे पाणी खडकाला छिद्र पाडून एकत्रितल्या दोन्ही बाजूच्या गटारात आणण्याचे काम कशेडी गावाच्या बाजूला सुरू आहे. वायुविजन आणि लाईट (वीज) तसेच पुलांची कामे पावसाळ्यापूर्वी पूर्ण करण्यात येतील. तसेच दुसऱ्या बोगद्याचे काम ऑगस्टपर्यंत पूर्ण केले जाईल, अशी माहिती प्रकल्पाचे कंत्राटदार शिंदे डेव्हलपर्स कंपनीचे कशेडी बोगदा प्रकल्प अधिकारी अमोल शिवतरे यांनी दिली. चार-पाच दिवसांत बोगद्यातील पाणीगळतीवर उपाययोजना करण्याचे काम सुरू होईल, अशी माहिती राष्ट्रीय महामार्ग बांधकाम विभागाचे महाडचे शाखा अभियंता अमोल महाडकर यांनी दिली आहे.

असून कशेडी घाटात जेथे हा महामार्ग नवीन चौपटरी रस्त्याला दत्तवाडी येथे जोडला जात आहे त्या ठिकाणी दोन पूल आहेत.

तब्बल दोन वर्षांनंतर या पुलांची कामे आता संबंधित ठेकेदाराकडून सुरू करण्यात आली आहेत. इतक्या संवर्गातीने कामे केल्यास संपूर्ण मुंबई-गोवा महामार्ग कधी पूर्ण होईल, असा

सवाल विचारला जात आहे.सध्या पावसाच्या झोतामुळे बोगद्याच्या दगडी भिंतीतून उडणारे पाण्याचे फवारे रोखण्यासाठी अनेक ठिकाणी पाणी वाहून नेणाऱ्या पत्र्याच्या पन्हाळी लावण्यात आली आहेत. पण हि तात्पुरती उपाययोजना असल्याची खंत या मार्गावरून प्रवास करणारे प्रवासी व्यक्त करीत आहेत.

प्रतिनिधी

■ पुणे

अजित पवार यांच्या गटातील पुण्यातील खेडचे आमदार दिलीप मोहिते पाटील यांच्या पुतण्याने कारखाली दोघांना चिरडल्याची घटना घडली. यात एकाचा जागीच मृत्यू झाला आहे. तर दुसरा गंभीर जखमी झाला आहेत. पुणे-नाशिक महामार्गावरील एकलहरे जवळ शनिवारी रात्रीच्या सुमारास ही घटना घडली आहे. अपघातानंतर परिसरात काही काळ तणावाचे वातावरण निर्माण झाले होते.

मिळालेल्या माहितीनुसार, पुण्यातील खेड तालुक्याचे आमदार दिलीप मोहिते पाटील यांच्या पुतण्याकडून अपघात झाल्याची माहिती मिळत आहे. आमदार पुतण्याने बेदरकारपणे गाडी चालवून दोघांना गाडीखाली

चिरडले आहे. या अपघातात ओम सुनिल भालेराव याचा जागीच मृत्यू झाला आहे.

पोलिसांनी तातडीने घटनास्थळी धाव घेत परिस्थिती नियंत्रणात आणली. याप्रकरणी रात्री उशिरापर्यंत आमदार दिलीप मोहिते पाटील यांच्या पुतण्यावर गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. मयुर मोहिते असे आमदार मोहिते यांच्या पुतण्याचे नाव आहे. आमदार दिलीप मोहिते यांचा पुतण्या मयुर हा पुणे-नाशिक महामार्गावरून कारने

पुण्याच्या दिशेने येत होता. तो विरुद्ध दिशेने सुसाट कार चालवत होता. त्यावेळी समोरून आलेल्या दोन दुचाकीस्वारांना कारने धडक दिली. अपघात इतका भीषण होता, की दुचाकीस्वार हवेत उडाली. त्यानंतर डोक्याला मार भालेराव या तरुणाचा जागीच मृत्यू झाला. तर एकजण गंभीर जखमी झाला. अपघातानंतर मयुर हा कारमध्येच बसून होता. त्याने जखमींना मदत देखील केली नसल्याचे सांगितले जात आहे.

महत्वाचे

चिंचवडमध्ये 114 मिलिमीटर पावसाची नोंद
पिंपरी : शहरातील काही भागांमध्ये ११४ मिलिमीटर पावसाची नोंद झाली आहे. आज दुपारी अचानक मुसळधार पावसाने शहरातील काही भागांमध्ये हजेरी लावली. आज सकाळपासूनच ढगाळ वातावरण होतं. अखेर ढगांच्या गडगडाटासह दुपारी जोरदार पाऊस बरसला. पिंपरी- चिंचवडमध्ये अवघ्या एका तासामध्ये ११४ मिलिमीटर पाऊसाची नोंद झाली आहे. पिंपरी- चिंचवड शहरातील काही भागांमध्ये दुपारी साडेतीन ते साडेचारच्या दरम्यान मुसळधार पाऊस झाला. यामध्ये पिंपरी, चिंचवड, आकुर्डी, चिखली आणि मोशी अशा काही परिसरांमध्ये ढगफुटी सदृश्य पाऊस झाल्याने नागरिकांची धांदल उडाली. झोपडपट्टी परिसरातील अनेक घरात पाणी शिरले. यावर्षी पहिल्यांदाच ढगफुटी सदृश्य पाऊसाने हजेरी लावली. एका तासात तब्बल ११४ मिलिमीटर पाऊस झाल्याने अनेक ठिकाणी पाणी साचलं होतं. तसेच काही रस्त्यांवर गुडघ्या इतके पाणी पाहायला मिळालं. यामुळे शहरात महानगरपालिकेने नालेसफाई केले नसल्याचे विंग फुटल्याचं बोललं जात आहे. नालेसफाई न झाल्याने काही भागांमध्ये घरात पाणी शरीराचाही बघायला मिळाले.

वीजग्रस्तांना शेकापकडून दहा हजारांची मदत
पनवेल: भोकरपाडा येथील इमारत आणि चाळीतील घरावर वीज पडल्याने एका घराचे नुकसान झाले होते. शेकापचे माजी आमदार बाळाराम पाटील, माजी जि प सदस्य विलास फडके, कृषी उत्पन्न बाजार समिती सदस्य देवेंद्र मढवी यांनी या ठिकाणी भेट दिली. आणि शेतकरी कामगार पक्षाकडून प्रदीप लबांडे यांना दहा हजार रुपयाची मदत केली. गुरुवार 20 जून रोजी पनवेल तालुक्यातील भोकरपाडा येथील एका इमारत आणि साई होम चाळीवर दुपारच्या सुमारास वीज कोसळली. या चाळीतील घराचे पत्रे, भिंत लोखंडी पाईप, फॅन व सिलिंगचे नुकसान झाले होते. सुदैवाने यात कोणतीही जीवित हानी झाली नाही. या अपघातात नुकसान झालेल्या अमित लबांडे यांना माजी आमदार बाळाराम पाटील, माजी जी प सदस्य विलास फडके, देवेंद्र मढवी यांनी या ठिकाणी भेट देऊन त्यांना शेतकरी कामगार पक्षातर्फे दहा हजार रुपयांची मदत केली. यावेळी दिलीप फुलारे, संतोष फुलारे, प्रदीप म्हात्रे, रामचंद्र फुलारे, ज्ञानेश्वर म्हात्रे, सुनील म्हात्रे, पंढरीनाथ म्हात्रे यांच्यासह अनेक जण उपस्थित होते.

डोंबिवलीत रस्त्यावर सापडलेल्या मतदार ओळखपत्रप्रकरणी ‘बीएलओ’ अधिकाऱ्यांवर गुन्हा

प्रतिनिधी

■ कल्याण

डोंबिवली जवळील पिसवली गाव हद्दीत गुरुवारी रस्त्यावर सापडलेल्या मतदार ओळखपत्र प्रकरणात हलगर्जीपणा केल्याचा ठपका ठेवत कल्याण ग्रामीणच्या निवडणूक अधिकाऱ्याने संबंधित मतदान केंद्रस्तरीय अधिकारी (बीएलओ) यांच्या विरुद्ध शुक्रवारी मागपाडा पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल केला.

या कारवाईत कल्याण डोंबिवली, ठाणे पालिका शाळांमधील शिक्षक, कर्मचारी अडचणीत येण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे. गुरुवारी रस्त्यावर मतदान ओळखपत्र

सापडल्यापासून कोणतीही भूमिका न घेणाऱ्या कल्याण ग्रामीण निवडणूक विभागाने कल्याण लोकसभेच्या उमेदवार वैशाली देकर यांनी या लोकसभेची निवडणूक रद्द करून फेर निवडणूक घेण्याची मागणी शुक्रवारी दुपारी केली. त्यानंतरच्या दोन तासात खडबडून जागे झालेल्या निवडणूक विभागाने तत्परतेने हालचाली केल्या. या प्रकरणाला जबाबदार असणाऱ्या मतदान केंद्रस्तरीय अधिकारी (ब्लॉक लेव्हल ऑफिसर) यांच्याकडून मानपाडा पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल केला. कल्याण ग्रामीणचे मतदान नोंदणी अधिकारी विश्वास गुर्जर यांनी सांगितले, पिसवली गाव हद्दीत रस्त्यावर एका पोतडीत ७२० जुनी

मतदार ओळखपत्रे, पाच शैक्षणिक कागदपत्रे आढळली. ही सर्व कागदपत्रे कल्याण डोंबिवली पालिकेच्या कल्याण पूर्वेंतील नेतिवली येथील शाळा क्रमांक १९ मधील आहेत. या शाळेतील रद्दी शिक्षकांनी काढून ती रद्दी विक्रेत्याला विकली होती. या रद्दीमध्ये शालेय कागदपत्रांबरोबर शिक्षकांनी शाळेत असलेली मतदान ओळखपत्रे एका पोतडीत भरून ती रद्दी विक्रेत्याला विकली होती. ही रद्दी एक टेम्पोत भंगार विक्रेता घेऊन जात होता. त्यावेळी पिसवली गावाच्या प्रवेशद्वार कमानीजवळ टेम्पोतून मतदान ओळखपत्रे असलेली पोतडी पडली. ती टेम्पो चालक, भंगार खरेदीदाराच्या निदर्शनास आली नाही.

प्रशांत पाटील यांच्या निधनाने पक्षाची मोठी हानी - शरद पवार

प्रतिनिधी

■ उरण

राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी (शरदचंद्र पवार) पक्षाचे महाराष्ट्र राज्याचे प्रदेश सरचिटणीस प्रशांत पाटील हे राष्ट्रवादि काँग्रेस पार्टीचे प्रामाणिक व एकनिष्ठ कार्यकर्ते होते.पक्षाला तळागाळात पोहोचविण्याचे काम प्रशांत पाटील यांनी केले असून पक्षासाठी रात्रदिवस झटणारा कार्यकर्ता पक्षातून गेला त्यामुळे पक्षाला मोठा धक्का बसला आहे. प्रशांत पाटील सारखा सच्चा कार्यकर्त्यांच्या निधनामुळे पक्षाची खूप मोठी हानी झाली आहे. असे भावनिक उद्गार राष्ट्रवादि काँग्रेस पार्टीचे

संस्थापक तथा,नेते शरदचंद्र पवार यांनी उरण येथे केले.

राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी (शरदचंद्र पवार)पक्षाचे प्रदेश सरचिटणीस आक्रमक व धडाकेबाज नेतृत्व असलेले उरणचे सुपुत्र प्रशांत भाऊ पाटील यांचे २० जून २०२४ रोजी आकस्मिक निधन झाले. त्या अनुषंगाने भावपूर्ण श्रद्धांजली वाहण्यासाठी राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टीचे संस्थापक तथा माजी कृषी मंत्री शरदचंद्र पवार व त्यांच्या पत्नी प्रतिभा पवार यांनी उरण शहरातील कामठा येथील प्रशांत भाउ पाटील यांच्या निवास जाउन प्रशांत पाटील यांच्या कुटुंबियांचे सात्वत केले.

वन मजूर संवर्गातील बारा हजारपदे कायमस्वरुपी करण्याचा प्रस्ताव शासन दरबारी सादर

प्रतिनिधी

■ नागपूर

राज्याचे प्रधान सचिव वने वेणुगोपाल रेड्डी ह्यांच्या प्रमुख उपस्थितीत व राज्याचे प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख) शैलेश टेंभुर्णीकर यांच्या पुढाकाराने महाराष्ट्र राज्य वनरक्षक व पवोनत वनपाल संघटनेचे केंद्रीय अध्यक्ष अजय पाटील यांच्या उपस्थितीत वनरक्षक, वनपाल व वनमजूर यांची तक्रार निवारण सभा हरिसिंग सभागृह नागपूर येथे वन संवाद या उपक्रमाच्या माध्यमातून सभा आयोजित करण्यात आली. सद्य वन संवाद सभेस

वनसचिव वेणुगोपाल रेड्डी, वनबल प्रमुख शैलेश टेंभुर्णीकर यांची वगदी

महाराष्ट्र राज्याचे प्रधान वन सचिव वेणु गोपाल रेड्डी अध्यक्षस्थानी होते.

केंद्रीय अध्यक्ष अजय पाटील यांच्या नेतृत्वात सर्व पदाधिकाऱ्यांनी विविध मुद्द्यांवर सविस्तर चर्चा करून

वनरक्षक वनपाल वनमजूर यांना त्यांच्या कार्यक्षेत्रात प्रत्यक्षात कोणत्या अडचणींचा सामना करावा लागतो ही बाब वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या लक्षात आणून दिली.

ससश्रृंगी गडासाठी 91 कोटींचा प्रस्ताव
नाशिक : यंदाच्या वर्षी राज्यात कुठेही दरड कोसळण्याच्या दुर्घटना घडू नये, यासाठी राज्य सरकारकडून तयारी करण्यात आली आहे. नाशिक जिल्हा प्रशासनानेही दरड कोसळण्याचा धोका असलेल्या गावांची यादी काढली आहे. यामध्ये ससश्रृंगी गडाचाही समावेश असून नाशिक जिल्ह्यातील 31 गावांवर पावसाळ्यात दरड कोसळण्याची शक्यता व्यक्त करण्यात आली आहे. ज्यामुळे आता ससश्रृंगी गडाच्या सुरक्षेसाठी 91 कोटी 20 लाखांचा प्रस्ताव करण्यात आला आहे.

श्री पिंपळेश्वर दुर्गा चॅरिटेबल ट्रस्ट आणि किरण देवी फाउंडेशनचा अभिनव उपक्रम

वारणे रायगड जिल्हा परिषद शाळेच्या मुलांना शालेय साहित्य वाटप

प्रतिनिधी

■ कर्जत

श्री पिंपळेश्वर दुर्गा चॅरिटेबल ट्रस्ट आणि किरण देवी फाउंडेशन यांच्या सायुक्तविधमाने (श्रीमती किरणदेवी भुरमल सिंगल यांच्या स्मरणार्थ) रायगड जिल्हा परिषद शाळा, वारणे, तालुका कर्जत जिल्हा रायगड येथील आदिवासी भागातील सर्व गरजू मुलांना शाळा बॅग, पाण्याच्या बाटल्या, रनकोट, स्टेशनरी, मिठाई, ज्यूस आणि फराळाचे वाटप करण्यात आले.

श्री पिंपळेश्वर दुर्गा चॅरिटेबल ट्रस्टचे संस्थापक रवी गुप्ता यांच्या मार्गदर्शनाखाली श्री पिंपळेश्वर दुर्गा चॅरिटेबल ट्रस्ट च्या अध्यक्षा सौ.सविता कृष्णगोपाल गुप्ता यांच्या पुढाकारातून हा उपक्रम आयोजित करण्यात आला होता.

या कार्यक्रमाचे आयोजक श्रीमती माया अग्रवाल, श्रीमती बापट यांनी या आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांसाठी हा उपक्रम राबविला असून याला सौ प्रेम, सौ नीलम, सौ आशा, सौ, श्यामा, सौ लता, सौ मनिंदर, सौ भावना, सौ मयुरी कोठारी, सौ वर्षा, सौ अनिता, सौ नीता, सौ इला, सौ मयुरी, मोती-१,

सौ वीणा अग्रवाल, सौ लक्ष्मी, सौ दीपा, सौ वीणा पारीख, सौ हिना, सौ मयुरी, सौ नीलम अग्रवाल, सौ सपना दास, सौ सुमिता जैन, सौ वंदना, मित्तल, श्रीमती दिशा गुप्ता, श्रीमती निहारिका कोठारी, श्रीमती मोनिका चोप्रा आणि श्रीमान नविकेत शाह आदींच्या सहयोगाने हा उपक्रम

यशस्वी करण्यात आला. श्री पिंपळेश्वर दुर्गा चॅरिटेबल ट्रस्ट या संस्थेच्या माध्यमातून वर्षभर विविध सामाजिक उपक्रम राबविले जात असते त्याप्रमाणे वारणे रायगड जिल्हा परिषद शाळेच्या मुलांना शालेय साहित्य वाटप कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता.

संपादकीय

परीक्षा तर 'नीट' घ्या

आज नेटची परीक्षा रद्द केल्यामुळे देशभरातून परीक्षेला बसलेले जवळपास 11 लाख विद्यार्थीच नव्हे, तर इतर लाखो विद्यार्थ्यांचे लक्षही विचलित झालेले आहे. बिचारे विद्यार्थी अभ्यास करतात, परीक्षेला बसण्यासाठी फी भरतात, रात्रंदिवस आशेवर राहतात आणि जेव्हा अशी निराशा होते. तेव्हा त्यांच्यावर काय प्रसंग ओढवत असेल याची कल्पनाच न केलेली बरी. राहुल गांधी यांनी तर पत्रकार परिषद घेऊन याबाबतीत सत्तारूढ भारतीय जनता पक्षावर गंभीर आरोप केलेले आहेत. ते विरोधी पक्षात असल्याने आरोप करणे त्यांचे कामच आहे असे म्हणता येईल. पण त्यांनी सरकार ज्या पद्धतीने चालवले जात आहे. त्यावरच प्रश्न उपस्थित केला आहे. सरकारला या विद्यार्थ्यांची जराही पर्वा नाही. त्यांना फक्त लोकसभा अध्यक्ष आपल्याच पक्षाचा कसा होईल यातच रस आहे. असा आरोप सत्ताधारी पक्षावर केला गेला आहे. गेल्या दहा वर्षांत मध्य प्रदेश मधील व्यापम घोटाळा, राजस्थान मधील प्रश्नपत्रिका फुटीचा घोटाळा, उत्तर प्रदेश आणि गुजरात मधील वेगवेगळे शैक्षणिक घोटाळे याची मोठीच यादी तयार झाली आहे. लाखो रुपये खर्च करून शिक्षण घ्यायचे, त्या शिक्षणासाठी कर्ज काढायचे. शेती विकायची आणि जेव्हा नोकरीची किंवा अशा महत्त्वाच्या परीक्षेची वेळ येते. तेव्हा नसत्या मानगडींमुळे निराशा पदरी घ्यायची. हे प्रकार आता आपल्या देशातील तरुणांना सहन होतील असे वाटत नाही. अशा प्रकरणांमुळे आपल्या देशातील शिक्षण व्यवस्था आणि विद्यार्थ्यांच्या तसेच नोकरी इच्छुकांच्या अपेक्षांवर कुठाराघात होत आहे. या प्रश्नाचा सर्व

राजकीय पक्षांनी मिळून गंभीरपणे विचार करण्याची खरी गरज आहे. सध्याच्या घडीला युनिव्हर्सिटीत ज्या प्रकारे भरती करण्यात येत आहे. त्यावरही गंभीर आक्षेप घेतले गेले आहेत. आपल्याला यापूर्वीच्या भाजप सरकारमध्ये म्हणजेच अटल बिहारी वाजपेयी पंतप्रधान असताना असे प्रकार घडल्याचे स्मरत नाही. त्याचप्रमाणे काँग्रेसचे मनमोहन सिंग पंतप्रधान असतानाही आज ज्याप्रकारे आरोपावर आरोप होत आहेत, तसे आरोप त्यावेळी झाले नव्हते. आधीच सामान्यजन महागाई, बेरोजगारीमुळे चिंताग्रस्त आहेत. जे मायबाप सामान्य स्थितीतील किंवा शेतकरी वर्गातील आहेत त्यांचा तर विचार करणेच नको. ही भयावह परिस्थिती कशी आणि का निर्माण झाली आहे याचा गंभीरपणे विचार केला पाहिजे. विरोधी पक्षांनीही केवळ परस्परांवर आरोप न करता या प्रश्नाच्या तळापर्यंत गेले पाहिजे. भारतीय विद्यार्थी जे परिस्थितीने चांगले आहेत आणि हुशार आहेत, ते अमेरिकेसारख्या देशात शिकायला जातात आणि तिथेच नोकरी मिळवून त्याच ठिकाणी स्थायिक होतात. पण आता अमेरिकेतही तशी परिस्थिती राहिलेली नाही. मोठमोठ्या कंपन्यांमधून हजारांचे निष्कासन होत आहे. म्हणजेच एकूणच जागतिक परिस्थिती बेकारीच्या खाईकडे वाटचाल करीत आहे. अशा स्थितीत निदान ज्या नोकऱ्या शिल्लक आहेत. त्या तरी गुणवत्तेनुसार मिळाल्या पाहिजेत, याबाबत कुणाचे दुमत असण्याचे कारण नाही. आताच्या परिस्थितीत पेपर फोडण्याच्या प्रकरणातील जे आरोपी आहेत. ते म्हणतात की, आम्हाला पेपर मिळालेला होता. म्हणजेच पेपर फुटी झाली होती आणि सरकारचे मंत्री म्हणतात पेपर फुटलाच नाही. आता पेपर फुटो किंवा न फुटो, परीक्षा देण्याचा बिचार्या परीक्षार्थीचे डोके तर फुटलेच आहे. सरकार मात्र याबाबतीत ढिम्मच आहे. एकूणच गेल्या काही वर्षांत पेपर फुटीचे जे सत्र सुरु आहे ते केवळ लाजिरवाणे नसून गंभीर गुन्हेगारी स्वरुपाचे आहे. एवढे असूनही आम्ही वर म्हटल्याप्रमाणे या खात्याचे मंत्री म्हणतात. पेपर फुटलाच नाही, हे त्याहून गंभीर आहे. अशा परिस्थितीत आपल्या देशातील सर्व व्यवस्थांवर ज्यांचे नियंत्रण आहे. त्यांनी यावर मार्ग काढला पाहिजे. पेपर फुटी सारख्या प्रकरणात गुन्हेगारी स्वरुपाचे खटले दाखल झाले पाहिजेत. पण तसे होत नाही ही शोकांतिका आहे. घटना घडली की चार आठ दिवस पेपर मध्ये फक्त बोबाबोंब होते. गरीब विद्यार्थी आत्महत्या करतात आणि काही पुन्हा परीक्षेची तयारी करतात. सर्वत्र अशीच परिस्थिती आहे. या सर्व प्रकरणाचा छडा लावण्याची सरकारची तयारी नाही असेच वाटते. त्यामुळे सैयां भये कोतवाल, तो डर काही क अशी एकूण परिस्थिती आहे. आमच्या संवेदना विद्यार्थ्यांच्या बरोबर आहेत. पण या शाब्दिक संवेदनांनी विद्यार्थ्यांच्या वेदना कशा कमी होतील. म्हणूनच आमची अशी नम्र विनंती आहे. परीक्षा घेणाऱ्यांना आपले इमान कायम ठेवा आणि निदान परीक्षा तरी 'नीट' घ्या !

पोखरण-1 चाचणीची 50 वर्षे: भारताच्या शांततापूर्ण अणुचाचणी प्रवासावर एक नजर

1974 मध्ये भारताने पोखरण 1 अणुचाचणी केली होती जिला 2024 मध्ये 50 वर्षे पूर्ण झालेत. भारताने केलेल्या या अणुचाचण्या इतिहासात एक निर्णायक वळण घेऊन येणाऱ्या होत्या. या चाचणीनंतर भारताच्या अणु प्रवासाची खऱ्या अर्थाने सुरुवात झाली. अण्वस्त्र प्रसाराच्या व्यवस्थेला जागतिक विरोध असूनही भारताने आपल्या 'पीसफुल न्यूक्लियर एक्सप्लोजन' (PNE) द्वारे अण्वस्त्र क्षमता असलेल्या जगातील मोजक्या देशांच्या यादीत सामील केले होते. पोखरण-1 अणुचाचणी घेतल्यानंतर भारताला तंत्रज्ञानापासून दूर ठेवण्यासाठी यंत्रणा विकसित करण्यात आली होती. या सगळ्या पार्श्वभूमीवर भारताला तांत्रिक आव्हाने, निर्बंध आणि स्वबळावर अण्वस्त्रे मिळवण्याची एक प्रकारे मोठी किंमत मोजावी लागली आहे. पोखरण-1 चाचणीला आज पन्नास वर्षे पूर्ण होत असताना भारताने अभूतपूर्व पाऊल गेल्या काही वर्षांमध्ये आण्विक धोरणाच्या संदर्भात उचललेले दिसतात. त्यामुळे विसाव्या शतकाच्या उत्तरार्धात भारताच्या अण्वस्त्र कार्यक्रमाला आकार देणाऱ्या भू-राजकीय तणाव, तांत्रिक महत्त्वाकांक्षा या संदर्भातील नैतिक अडचणी यांची झलक या प्रवासात पाहायला मिळत आहे.

आज पोखरण 1 चाचणीच्या पन्नास वर्षांनंतर भारताने अभूतपूर्व पाऊल उचललेले दिसते. त्यानंतरच्या वर्षांमध्ये भारताच्या आण्विक धोरणातील बदल भू-राजकीय तणाव, तांत्रिक महत्त्वाकांक्षा यासंदर्भातील नैतिक काँडी दर्शवतात.

भारताची अणुचाचणी

अण्वस्त्र प्रसारबंदी करार (NPT) 1960 च्या दशकात आकार घेत असताना भारताने मूलभूतपणे या व्यवस्थेला विरोध केला होता. आपली भूमिका स्पष्ट करताना भारताने म्हटले होते की हे धोरण भेदभाव पूर्ण आहे आणि आमच्या आण्विक पर्यायांचा वापर करण्याच्या आमच्या अधिकारावर नियंत्रण आणणारे आहे. ही भूमिका मॉडट असताना भारताने सुरुवातीला आंशिक चाचणी बंदी करार (पीटीबीटी) आणि व्यापक आण्विक चाचणी बंदी करार (सीटीबीटी) यासारख्या अनेक अण्वस्त्र प्रसार प्रतिबंधक उपक्रमांना पाठिंबा दिला. 1960 च्या दशकामध्ये भारताला असा विश्वास होता की, एनपीटीवर स्वाक्षरी केल्याने जगामध्ये कायम भेदभाव करणारी व्यवस्था तयार होईल. ज्यामध्ये काही देशांकडे अण्वस्त्रे असतील तर बाकीचे देश अणुऊर्जेच्या क्षमतेपासून वंचित असतील. भारताची ही भूमिका असली तरी देखील अण्वस्त्रांबाबत संदर्भांमध्ये भारतात परस्पर विरोधी मत निर्माण होताना दिसतात. होमी जहांगीर भाभा यांनी भारताच्या आण्विक चाचण्यांमध्ये अतिशय महत्त्वाची भूमिका बजावली आहे, त्यांनी देखील असा युक्तिवाद केला की भारताने खाणकाम आणि भू-कामासाठी अणुऊर्जा वापरण्यासाठी शांततापूर्ण आण्विक स्फोटक (PNEs) विकसित करण्याचा पर्याय खुला ठेवला पाहिजे. तथापि, पीएनईवरील कामाच्या नावाखाली अण्वस्त्रांची क्षमता अगदी महजपणे विकसित केली जाऊ शकते.

अणुऊर्जेच्या संदर्भांमध्ये भारताने नेमका कोणता मार्ग स्वीकारावा याबाबत राजकीय नेतृत्वामध्येही मतभेद झालेले होते. सुरुक्षेच्या संदर्भांमध्ये वाढणारी चिंता असूनही तत्कालीन पंतप्रधान जवाहरलाल नेहरू अण्वस्त्रांच्या विकासाबाबत संदिग्ध राहिलेले दिसतात. विशेष करून चीन बरोबर साधने आणि 1964 मध्ये चीनने लोप नूर येथे केलेली अणुचाचणी होय. नेहरू नंतर पंतप्रधान झालेल्या लालबहादूर शास्त्री यांनी देखील चीनच्या चाचणीनंतर भारताने अणुचाचण्या घेण्याच्या देशांतर्गत दबावाला विरोधच केला होता. 1964 मध्ये लाल बहादूर शास्त्री यांनी ब्रिटेनला भेट दिली तेव्हा त्यांनी अँगुशर्कींकडून सुरक्षा हमी मिळविण्याचा प्रयत्न केला होता. मात्र, 1966 मध्ये जेव्हा इंदिरा गांधींनी पंतप्रधानपदाची सूत्रे हाती घेतली तेव्हा त्यांनी या विषयावर वेगळा दृष्टिकोन स्वीकारला.

पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांनी मात्र भेदभाव पूर्ण असलेल्या अण्वस्त्र प्रसारबंदी कराराच्या संदर्भात अतिशय कठोर आणि व्यवहारिक राजकीय भूमिका घेतलेली दिसते. इंदिरा गांधी यांनी भारताच्या आण्विक सुविधांना येत्या काही वर्षांमध्ये ऑपरेशनल आण्विक स्फोट क्षमता विकसित करण्याच्या यंत्रणेला हिरवा सिमल दिला, ज्यामुळे गरज पडल्यास शांततापूर्ण स्फोटाचा पर्याय वापरता येईल, ही त्या मागील भूमिका होती.

1960 च्या दशकामध्ये भारताच्या अनुशास्त्रज्ञांच्या अथक प्रयत्नानंतर देश एका मोठ्या क्षणासाठी तयार झाला होता. 18 मे 1974 रोजी 'स्माइलिंग बुद्धा' या सांकेतिक नावाने दुर्गम राजस्थानमध्ये पोखरण-1 अणुस्फोट करण्यात आला.

1960 च्या दशकामध्ये भारताच्या अनुशास्त्रज्ञांच्या अथक प्रयत्नानंतर देश एका मोठ्या क्षणासाठी तयार

झाला होता. 18 मे 1974 रोजी 'स्माइलिंग बुद्धा' या सांकेतिक नावाने दुर्गम राजस्थानमध्ये पोखरण-1 अणुस्फोट करण्यात आला. अधिकृतपणे याला 'पीसफुल न्यूक्लियर एक्सप्लोजन' (पीएनई) म्हटले जात असले तरी प्रत्यक्षात परिस्थिती अशी होती की, पोखरण-1 च्या माध्यमातून भारताने अण्वस्त्र निर्मितीचे तंत्रज्ञान जगाला दाखवून दिले होते. ज्यामुळे भारत अण्वस्त्रे असलेल्या देशांच्या विशेष क्लब मध्ये दाखल झाला होता. पोखरण-1 या भूगर्भातील यशस्वी चाचणीमुळे देशभरामध्ये अभिमानाची एक लाट निर्माण झाली होती, तर दुसरीकडे संपूर्ण जगाने त्याचा निषेध केला आणि आपल्या उपखंडांमध्ये अण्वस्त्रांची शर्यत सुरू होण्याची भीतीही व्यक्त केली.

अणुशक्ती धारण केलेला देश म्हणून सन्मान मिळवण्याऐवजी भारताला पोखरण-1 या चाचणीची एक प्रकारे मोठी किंमत मोजावी लागली आहे. अमेरिकेने अणु संसाधनांच्या जगातील प्रमुख पुरवठादारांना एकत्र करून 1975 च्या सुरुवातीस न्यूक्लियर सप्लायर्स ग्रुप (NSG) ची स्थापना केली. ही एक निर्णय नियंत्रण प्रणाली होती ज्याद्वारे NPT बाहेरील देशांना आण्विक संसाधने आणि तंत्रज्ञानाच्या निर्यातीवर अटी लादल्या गेल्या. NSG ने आण्विक घटकांच्या निर्यातीवर आणि सुक्षिततेवर अत्यंत कडक उपाय लादले आणि भारताच्या आण्विक कार्यक्रमाला तंत्रज्ञानाच्या पुरवठ्यावर प्रभावीपणे बंदी घातली. याचा परिणाम असा झाला की भारताने अमेरिका, कॅनडा आणि इतर देशांकडून आण्विक इंधन आणि घटक घेण्याचा पर्याय गमावला. पोखरण-1 स्फोटानंतर अमेरिकेत, 1978 मध्ये जिमी कार्टर प्रशासनाने ऐतिहासिक अण्वस्त्र प्रसारबंदी कायदा (NNPA) मंजूर केला. NNPT ने आण्विक संवर्धन किंवा पुनर्प्रक्रिया उपक्रम राबविणाऱ्या कोणत्याही देशावर सर्वसमावेशक निर्बंध लादले आहेत. अण्वस्त्रे विकसित करण्याची ही मुख्य लक्षमणरेखा होती, जी भारताने पार केली होती.

अमेरिकेसह जागतिक पातळीवरील इतर अनेक देशांनी उचललेल्या पावलांमुळे भारतावर कठोर निर्बंध

लादले गेले. ज्याचा परिणाम असा झाला की भारत पुढील अनेक दशके अण्वस्त्र अप्रसाराच्या जागतिक प्रणालीच्या बाहेर राहिला. 1974 च्या चाचणीने भारताची आण्विक क्षमता जगाला दाखवून दिली होती. पण, त्यामुळे प्रस्थापित अणुशक्तींनी भारताला तंत्रज्ञान देण्यावरही कडक निर्बंध लादले. शांततापूर्ण अणुचाचणीसाठी भारताला लागली आणि तो बराच काळ जगामध्ये एकाकी राहिला. 1998 मध्ये भारताने पुन्हा अणुस्फोट घडवून आणले तेव्हा या संदर्भातील दुरावा काही प्रमाणात कमी झाला.

शांततापूर्ण अणुचाचणीसाठी भारताला मोठी आर्थिक आणि राजकीय किंमत चुकवावी लागली आणि तो बराच काळ जगामध्ये एकाकी राहिला.

भारताने पुन्हा एकदा 1980 च्या दशकात

अणुचाचण्या घेण्याच्या पर्यायाचा विचार केला, विशेषतः 1980 मध्ये इंदिरा गांधी सत्तेत परतल्यानंतर. पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांनी 1981 मध्ये सुरुवातीला अतिरिक्त अणुचाचण्या घेण्याच्या संदर्भात मंजूरी दिली. मात्र तातडीने म्हणजे 24 तासातच त्यांनी आपला हा निर्णय फिरवला. भारताने अण्वस्त्र चाचण्या पुन्हा सुरू केल्यास आर्थिक निर्बंधाचा धोका पत्करावा लागेल ही गोष्ट लक्षात घेऊन हा निर्णय घेण्यात आला, कारण भारत बाह्य मदतीवर मोठ्या प्रमाणात अवलंबून होता. 1974 मध्ये झालेल्या शांततापूर्ण चाचण्यांचा हा सर्वात महत्त्वाचा वारसा होता असे म्हणावे लागेल. निर्बंधाच्या दिल्था जाणव्या घमक्या आणि मदत थांबविण्याच्या भीतीने भारताला पुढील अणुचाचण्या करण्यापासून रोखण्यात आले. याशिवाय भारताला अशी ही भीती होती की, NSG आणि NNPA अंतर्गत निर्णय नियंत्रण उपाय नवीन तंत्रज्ञानापासून वंचित राहतील.

इंदिरा गांधी यांच्यानंतर पंतप्रधान पदावर आलेले राजीव गांधी अण्वस्त्रांबाबत फारसे उत्साही कधीच नव्हते. मात्र त्यांच्या कार्यकाळामध्ये त्यांनी अण्वस्त्रांमध्ये बदल करण्यास मान्यता दिली, त्यामुळे त्यांची रचना सुधारली तसेच प्रयोगशाळेत वेगवान तांत्रिक सुधारणा देखील केल्या. 1980 च्या दशकामध्ये पाकिस्तानच्या अण्वस्त्र कार्यक्रमामुळे पुन्हा अण्वस्त्र चाचण्या घेण्याच्या संदर्भातील दबाव वाढला होता. यातील गंमत अशी की 1974 च्या शांततापूर्ण चाचणीचा हा परिणाम देखील होता असे म्हणावे लागेल. त्यामुळे पाकिस्तानला इतका मोठा फटका बसला की त्याने भारतापुढे अण्वस्त्रे बनवण्याची क्षमता मिळवली. तर भारत अणुचाचण्या करून अडचणीत सापडला होता. यामध्ये भारताने अण्वस्त्र चाचण्या घड्याळ्यात की नाही आणि अण्वस्त्रे तयार करण्याची क्षमता संपादन करावी की नाही यावरील दीर्घ आणि वेदनादायक चर्चेबाही समावेश होता. अणुचाचणीच्या संदर्भातील वादविवाद 1990 च्या दशकात देखील चालू राहिला, ज्यावेळी आण्विक अप्रसार हा आंतरराष्ट्रीय समुदायाचा प्रमुख अजेंडा झालेला होता. ही गोष्ट खरी असली तरी देखील मार्च 1989 पर्यंत

अणुबॉम्बचे विरोधक राहिलेल्या पंतप्रधान राजीव गांधी यांनी देखील चीनच्या मदतीने पाकिस्तानच्या अणु कार्यक्रमाची क्षमता आणि त्यामुळे भारताला निर्माण होणारा संभावित धोका याबाबत पुरेशी माहिती मिळविण्याचे ठरवले. या महत्त्वाच्या कारणामुळे राजीव गांधींना देशातील शास्त्रज्ञांना अनु चाचण्या न करता अण्वस्त्रे विकसित करण्याच्या कार्यक्रमास हिरवा कंदील देण्यास भाग पाडले.

भारताने आपली आण्विक क्षमता तसेच त्यांना प्रक्षेपित करण्यासाठी आवश्यक क्षेपणास्त्र क्षमता विकसित करणे 1990 च्या दशकात सुरूच ठेवले होते. मात्र दुसरीकडे अणुचाचणीच्या बाबतीत भारताने कमालीचा संयम बाळगला होता. असे असून देखील शीतयुद्ध संपल्यानंतर आणि सोव्हिएत युनियनच्या विघटनानंतर 'अण्वस्त्रे मर्यादित करणे, अणु कार्यक्रम गोठवणे आणि नष्ट करणे' यासारख्या अप्रसार क्रियाकलापांना 1995 पर्यंत जगात गती मिळाली. आगामी अण्वस्त्र अप्रसार करार (NPT) अनिश्चित काळासाठी वाढवण्यात आला, ज्याने भारताला आश्वासन दिले की जगातील पाच अण्वस्त्रांचा साठा राखून ठेवला जाईल आणि भारत स्वतःहून अण्वस्त्रे विकसित करण्यास सक्षम असेल. अणुचाचणी करण्याच्या संदर्भात भारत पुन्हा एकदा जवळ आलेला होता पण तत्कालीन पंतप्रधान नरसिंह राव यांच्या कार्यकाळात अणुचाचणीची तयारी अमेरिकेच्या गुप्तचर यंत्रणांनी केली होती. पूर्वीच्या सरकारांप्रमाणे, नरसिंह राव यांचे सरकार देखील अणुचाचण्यांनंतर निर्बंधांच्या परिणामांबद्दल घाबरत होते, विशेषतः जेव्हा भारत अजूनही गंभीर आर्थिक संकटातून सावरत होता. 1996 मध्ये सर्वसमावेशक अणुप्रसार अप्रसार करार (CTBT) भारतासोबत वाटाघाटी करण्यात आला. त्यामुळे भारतावर नवीन अणुचाचण्या करण्याचा दबाव आणखी वाढला. गंमत अशी आहे की 1974 मध्ये शांततापूर्ण चाचण्यांनंतर भारताला अण्वस्त्र चाचण्या करण्यापासून रोखण्यासाठी जी अप्रसार प्रणाली लागू करण्यात आली होती, त्यामुळे मे 1998 मध्ये भारताला पाच अणुस्फोट करण्याचा मार्ग मोकळा झाला.

भारतीय जनता पक्षाच्या नेतृत्वाखालील सरकारने 1998 मध्ये अटलबिहारी वाजपेयी यांच्या नेतृत्वाखाली अणुचाचण्या घेतल्यावर, भारताने अणुचाचण्या घेण्यावर स्वतःची स्थिती जाहीर केली.

भारतीय जनता पक्षाच्या नेतृत्वाखालील सरकारने 1998 मध्ये अटलबिहारी वाजपेयी यांच्या नेतृत्वाखाली अणुचाचण्या घेतल्यावर, भारताने अणुचाचण्या घेण्यावर स्वतःची स्थिती जाहीर केली. पोखरण-2 या अणू चाचणीनंतर भारताने अमेरिकेच्या क्लिंटन प्रशासनाशी अणुसंवाद सुरू केला. क्लिंटन यांच्यानंतर राष्ट्रध्यक्ष झालेल्या जॉर्ज डब्ल्यू बुश यांचे प्रशासन भारताबरोबर असा करार करण्यास उत्सुक होते. ज्यामुळे भारताला अणु संपत्तीचा व्यापार करण्याची संधी मिळेल. त्यामुळे भारताला आपल्या नागरी आण्विक केंद्रांचा काही भाग आंतरराष्ट्रीय अणुऊर्जा एजन्सीच्या (IAEA) पूर्ण देखरेखीसाठी सोपवावा लागला. भारतामधील मसमोहन सिंग सरकार आणि जॉर्ज बुश यांच्यामध्ये 18 जुलै 2005 रोजी जवळपास 123 करारांची पराकाष्ठा झाली. तीन वर्षांनंतर भारताला एएएसजीकडूनही सवलत मिळाली, जी भारतासारख्या देशांना अण्वस्त्रांची क्षमता संपादन करण्यापासून रोखण्यासाठी आणि शिक्षा करण्यासाठी स्थान करण्यात आली होती. आज भारत अणु पुरवठादार गटचा (NSG) सदस्य होण्यासाठी स्वतःवर दबाव आणत आहे. 1974 च्या शांततापूर्ण अणुचाचण्यांनी केवळ जागतिक आण्विक व्यवस्थेलाच आव्हान दिले नाही, तर या चाचण्यांनंतर आंतरराष्ट्रीय समुदायाने भारताला सुधारणावादी देश मानले. पण, काही दशकांनंतर या अणुचाचण्यांमुळे जगाने भारताला खरा अणुऊर्जा देश मानला जो अणु व्यवसायातील सर्व फायदे वापरू शकणारा बनला आहे.

जागतिक अशांततेच्या वातावरणात चीनची अरब राष्ट्रांशी घट्ट भागीदारी

प्रणालीपासून तोडले आहे हे लक्षात घेऊन

सहकार्यांचे आणखी एक महत्त्वाचे क्षेत्र म्हणजे वित्त आणि गुंतवणूक. चीनने औद्योगिकीकरणाला पाठिंबा देण्यासाठी

चीन पीपल्स बँक ऑफ चायना ने विकसित केलेल्या डिजिटल चलनाबाबत सहकार्य सुधारण्यासही उत्सुक आहे. ऊर्जा आणि व्यापार आघाड्यांवर चीनने अरब राष्ट्रांमधील अक्षय ऊर्जा उपक्रमांमध्ये भाग घेणाऱ्या चिनी ऊर्जा कंपन्या आणि वित्तीय संस्थांसोबत तंत्रज्ञानामध्ये संशोधन आणि श्रेयवादाचा प्रतिवाद म्हणून चीनने हा प्रस्ताव सादर केला. चीनने चायना-अरब सॅटर ऑफ ग्लोबल सिव्हिलायझेशन इनिशिएटिव्ह तयार करण्याचा प्रस्तावही दिला आहे. यामुळे पश्चिम आशियाई देश आणि चीन यांच्यातील राजकीय उच्चभ्रूंमध्ये अधिक समन्वय दिसून येईल.

चीन-अरब राज्य सहकार्य मार्चाचे माजी राजदूत ली चेंगवेन यांनी केलेल्या मूल्यामापनानुसार, यामंचाच्या स्थापनेपासून दोन दशकांत पश्चिम आशियाई राष्ट्रे आणि चीन यांच्यातील व्यापार 2004 मधील 30 अब्ज डॉलरवरून 2023 मध्ये 400 अब्ज अमेरिकी डॉलर्सपर्यंत वाढला. चीनने

अरब देश आणि अरब लीग यांच्यासोबत 'सर्वसमावेशक धोरणात्मक भागीदारी' किंवा 'रणनीती भागीदारी' स्थापन केली आहे, असेही ली यांनी नमूद केले.

अरब-चीन चर्चेत नसलेला एक एक महत्त्वाचा पैलू म्हणजे सुरक्षा. आजचे जग अशांत आहे असे शी नमूद करतात. पण त्याचवेळी बीजिंग अरब भागीदारांसह व्यावसायिक अर्थाने संरक्षण सहकार्यासाठी उत्सुक आहे. त्यासाठी धोरणात्मक चौकट आखण्याची गरज आहे.

सौदी अरेबियाचे आजच्या घडीला चीनसोबत सखोल आर्थिक संबंध आहेत. तरीही हाच देश अमेरिकेसोबत सर्वसमावेशक सुरक्षा आणि संरक्षण करार करण्याच्या प्रयत्नात आहे. इस्रायलशी संबंध सुव्ळित करण्याचाही सौदीचा प्रयत्न आहे. नऊव्याच्या भविष्यात याची शक्यता मात्र दिसत नाही. त्याचबरोबर सौदी अरेबिया नागरी आण्विक घटकांचा पाठलाग करतो आहे. कारण अशा व्यवस्थेच्या यशस्वी अमलबजावणीमुळे सौदीला सध्या जपान आणि दक्षिण कोरिया सारख्या अमेरिकेच्या मित्र राष्ट्रांना लाभलेल्या सुरक्षा हमीच्या छत्राखाली आणले जाईल.

अमेरिकेसाठी ही चिनी घुसखोरी विरोधात माघार घेण्याची संधी आहे. हा करार झाला तर अमेरिका चीनला संरक्षण, सेमीकंडक्टर उच्च तंत्रज्ञान यासारख्या काही महत्त्वाच्या क्षेत्रांपासून दूर ठेवू शकेल. अर्थातच हे बोलणे सोपे आहे पण करणे अवघड आहे. सध्या सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म टिकटॉक वर बंदी घालण्याच्या मुद्द्यावर जोरदार वादविवाद सुरू आहे.

बीजिंगमध्ये नुकत्याच झालेल्या चीन-अरब राष्ट्रे सहकार्य मंचाच्या दहाव्या मंत्रिस्तरीय परिषदेत चीनने आपल्या अरब भागीदारांसमोर आपला अजेंडा आणखी स्पष्ट केला. या प्रदेशात सध्या इस्रायल-हमास संघर्ष टोकाला गेला आहे. तसेच या क्षेत्रात पारंपरिकपणे अमेरिकेचे वर्चस्व आहे. तरीही चीनचे राष्ट्राध्यक्ष शी जिनपिंग यांनी आपला प्रभाव पसरवण्याच्या हालचाली सुरू ठेवल्या आहेत. अशा निर्णायक काळात ही परिषद होते आहे.

पश्चिम आशियामध्ये, विशेषतः अरब राष्ट्रांमध्ये स्वतःची क्षमता निर्माण करण्याच्या चीनच्या वाटचालीत काही वेळा रणनीतीपेक्षाही संधीनुसार चालून आलेले यश मिळाले आहे. 2023 मध्ये चीनने सौदी अरेबिया आणि इराण यांच्यात मध्यस्थी केली. तसेच पॅलेस्टिनींना चीनने दिलेला पाठिंबा यामुळे चीनचे इस्रायलबरोबरच्या द्विपक्षीय संबंधात नुकसान झाले आहे. तरीही या भागात चीनला अनुकूल वातावरण आहे.

पश्चिम आशियामध्ये, विशेषतः अरब राष्ट्रांमध्ये स्वतःची क्षमता निर्माण करण्याच्या चीनच्या वाटचालीत चीनला काही वेळा रणनीतीपेक्षाही संधीनुसार चालून आलेले यश मिळाले आहे.

युद्ध अनिश्चित काळासाठी चालू राहू नये, इथल्या लोकांना न्याय मिळावा तसेच हिंराष्ट्र संकल्पनेची वचनबद्धता कुणाच्या तरी सोयीनुसार डावमगता कामा नये, असे शी जिनपिंग यांनी या परिषदेच्या उद्घाटनप्रसंगी केलेल्या भाषणात सांगितले. ऑक्टोबर 2023 पासून इस्रायलविरुद्ध हमासचा दहशतवादी हल्ला आणि इस्रायली

नागरिकांचे अपहरण या पार्श्वभूमीवर युद्ध सुरू झाले. मात्र तेव्हापासून एकदाही चीनने हमासचे नाव घेऊन निषेध केलेला नाही. खरं तर बीजिंगने हमास आणि फतह या दोन्ही पॅलेस्टिनी गटांमधील चर्चेचे यशमानपद भूषवले आहे. दोन्हीकडे या विषयावर पूर्णपणे भिन्न दृष्टिकोन आहेत. भविष्यातील पॅलेस्टिनी राजवटीमध्ये चीन हमास कडे एक कायदेशीर राजकीय शक्ती गुंतवणूक वाढवायची आहे. कारण दोघेही सुनू यांनी म्हटले आहे. चीनची ही भूमिका अर्थातच इस्रायलच्या विरोधी आहे. कारण आपल्याला हमासचा समूळ विनाश करण्याचा आहे, असे इस्रायलने वारंवार सांगितले आहे. तेच त्यांचे लष्करी उद्दिष्ट आहे.

या भौगोलिक राजकारणाच्या पलीकडे जाऊन चीनचे इथे आर्थिक हितसंबंध आहेत. त्यामुळे या परिषदेचा अंतर्प्रवाहही तसाच होता. अरब राष्ट्रे आणि चीन या दोन्ही देशांना व्यापार आणि गुंतवणूक वाढवायची आहे. कारण दोघेही एकमेकांच्या महत्त्वाकांक्षांना पूरक आहेत, असे त्यांना वाटते. सौदी आणि संयुक्त अरब अमिराती हे तेल निर्यात करणारे मोठे देश आहेत आणि चीन हा तेलाचा मोठा आयातदार आहे. तेलाची ही गतिमानता देखील डडमळीत जमिनीवर आहे.

'ही अर्थव्यवस्था आहे, समजून घ्या!' एकूणच पश्चिम आशियातही बदलाचे वारे वाहत आहेत. 2030 पर्यंत तेलावरचे अवलंबित्व कमी करणे, उत्पन्नाच्या स्रोतांमध्ये विविधता आणणे, मानवी भोडवेल सुधारणे आणि उत्पादनाला चालना देणे यावर सौदी अरेबियासारख्या

राष्ट्रांचा भर आहे. या ठिकाणी चीनला अधिक सहकार्य हवे आहे. त्यामुळेच शिखर परिषदेदरम्यान शी जिनपिंग यांनी पाच महत्त्वाच्या मुद्द्यांच्या आराखड्याचा प्रस्ताव ठेवला. चीन अरब राष्ट्रांसह, कृत्रिम बुद्धिमत्ता (AI), हरित संक्रमण, कृषी आणि माहिती तंत्रज्ञानावर संशोधन करण्यासाठी संयुक्त सुविधा निर्माण करण्याची योजना आखतो आहे. पश्चिम आशियातील सौदी अरेबियासारख्या राष्ट्रांसाठीही ही चाली संधी आहे. चीनने नुकतेच चंद्राच्या लांबच्या भागात लँडिंग केले. त्यामुळे चीन आता मानवयुक्त अंतराळ मोहिमांमध्ये सहकार्य करू इच्छितो. अवकाशातील कचऱ्याच्या ढिगाऱ्यांवर लक्ष ठेवण्यासाठी संयुक्त सुविधा निर्माण करणे आणि आणि बेइटींग उपग्रह नेव्हिगेशन सिस्टमच्या मदतीने GPS साठी अमेरिकेला पर्याय उभा करणे याला चीनने प्राधान्य दिले आहे.

सहकार्याचे आणखी एक महत्त्वाचे क्षेत्र म्हणजे वित्त आणि गुंतवणूक. चीनने औद्योगिकीकरणाला पाठिंबा देण्यासाठी विशेष कर्ज देण्याचे वचन दिले आहे. या बदल्यात चीनला दोन्ही बाजूंच्या वित्तीय संस्थांमध्ये जवळचे सहकार्य हवे आहे. बँकांना क्रॉस-बॉर्डर इंटरबँक पेमेंट सिस्टम (CIPS) साठी साइन अप करण्यासाठी आमंत्रित केले आहे. ही यंत्रणा व्यापार समझोत्यामध्ये चीनच्या रेमिन्बीच्या आंतरराष्ट्रीय वापरास प्रोत्साहन देण्यासाठी सुरू करण्यात आली होती. पाश्चात्य आर्थिक वास्तुकलेला पर्याय म्हणून चीनने CIPS ला प्रयत्न दिले आहे. रशिया-युक्रेन संघर्षानंतर पाश्चात्य शक्तींनी मॉस्कोच्या बँकांना स्विफट आर्थिक संदेश

त्वचा से मुंहासे और इन्फेक्शन की समस्या करेगा दूर तुलसी-कड़ी पत्ते से बना क्लींजर

एक अच्छा क्लींजर न केवल मेकअप हटाने में मदद करता है, बल्कि मृत कोशिकाओं को हटाकर बंद पोरों की समस्या से भी निजात दिलाता है। आप एक एंटीसेप्टिक और एंटी-बैक्टीरियल क्लींजर की मदद से त्वचा से मुंहासे, रैशेज और इन्फेक्शन की समस्या को बड़ी आसानी से दूर कर सकते हैं। लेकिन आजकल बाजार में कई ब्रैंडस के क्लींजर मिलते हैं बाजार में मिलने वाले क्लींजर बहुत महंगे और केमिकल से भरपूर होते हैं। बाजार में मिलने वाले ये क्लींजर बहुत महंगे और केमिकल से भरपूर होते हैं। जो आपकी त्वचा को फायदे की जगह नुकसान पहुंचा सकते हैं। ऐसे में अगर आप घर पर चाहें तो अपनी त्वचा के हिसाब से घर

पर ही नैचुरल क्लींजर तैयार कर सकते हैं। आइए जानते हैं कैसे।

तुलसी और कड़ी पत्ते से बने प्राकृतिक क्लींजर के फायदे-

कड़ी पत्ते और तुलसी के पत्ते दोनों में ही एंटी-आक्सीडेंट होते हैं। जो आपकी त्वचा को इन्फेक्शन और मुंहासों से बचाते हैं। साथ ही यह त्वचा को कोमल बनाने के साथ पिग्मेंटेशन और झुर्रियों को भी कम करने का काम करते हैं।

प्राकृतिक क्लींजर बनाने का तरीका-

प्राकृतिक क्लींजर बनाने के लिए सबसे पहले 5-6 तुलसी और कड़ी पत्तों को लेकर पानी से धो कर मिक्सी में पीस कर एक कटोरी में रखें। अब आधा कप दूध को उबाल कर ठंडा कर लें।

इसमें पत्तों के पेस्ट को डालकर अच्छी तरह मिस करके अंधे घंटे के लिए रख दें। अच्छी तरह से मिलने के बाद इसे छान लें, अब आपका फेशियल क्लींजर तैयार है। इसे चेहरे और गले पर लगाए।

क्लींजर यूज करने का तरीका-

इस प्राकृतिक क्लींजर को

गले से चेहरे तक लगाकर करीब 5 मिनट तक मालिश करें। इसके बाद एक मुलायम साफ कपड़े या कौटन से अपने चेहरे को साफ कर लें।

त्रिफला खाने के फायदे तो जानते होंगे लेकिन अब जानें इसके साइड इफेक्ट्स

त्रिफला एक सदियों पुराना आयुर्वेदिक और हर्बल उपचार है, जिसमें तीन अलग-अलग फलों का संयोजन होता है। भारतीय आंवला, बेहड़ा और हरीतकी। यह पाउडर, कैप्सूल, जूस या अर्क के रूप में पाया जाता है और कहा जाता है कि यह डायबिटीज, हाई कोलेस्ट्रॉल, हाई ब्लड प्रेशर जैसी कई स्वास्थ्य समस्याओं को ठीक करने में कारगर है। त्रिफला खाने के कई फायदे भी हैं। बाँदी को डिटॉक्स करने के लिए भी त्रिफला बहुत कारगर है। आपको अगर हमेशा पेट की परेशानियां रहती हैं, तो भी त्रिफला आपके लिए बहुत फायदेमंद है लेकिन इसे खाने से पहले कुछ सावधानियों के बारे में भी जरूर जान लेना चाहिए क्योंकि इसे ज्यादा या गलत तरीके

से खाने पर कई साइड इफेक्ट्स भी हो सकते हैं।

वेट लॉस के लिए भी फायदेमंद कुछ अध्ययनों से पता चला है कि त्रिफला अगर आप खाली पेट खाते हैं, तो इससे आपका वेट लॉस भी होता है। 62 मोटे वयस्कों के एक अध्ययन में पाया गया कि जिन लोगों ने त्रिफला पाउडर की 10 ग्राम दैनिक ली थी, उनका वजन, कमर, हिप्स जैसी जगहों चर्बी काफी कम थी।

त्रिफला के सेवन से होने वाले साइड इफेक्ट्स

कई लोगों को त्रिफला खाने से दस्त और पेट दर्द की समस्याएं हो सकती हैं। इसके अलावा गर्भवती या स्तनपान कराने वाली महिलाओं के लिए त्रिफला खाना सही नहीं है, क्योंकि किसी भी वैज्ञानिक अध्ययन ने यह बात सामने नहीं आई है कि त्रिफला का सेवन उनके लिए फायदेमंद है। इसके अलावा आप अगर किसी तरह के मेडिकेशन पर हैं, तो इसे खाने से दवाओं का असर कम हो सकता है। वहीं, जिन लोगों को आंवला या खट्टे फलों से एलर्जी है उनके लिए भी त्रिफला सही नहीं है क्योंकि इससे उन्हें स्किन एलर्जी हो सकती है।

हर डेनिम लवर्स को ट्राई करने चाहिए ये ट्रेंडी एंड स्मार्ट स्टाइल्स

अपनी पसंद की यूनिक जींस तलाशना आसान नहीं है। आमतौर पर कॉमन जींस तो सभी के पास होती है लेकिन अगर आप कोई डिफरेंट लुक चाहते हैं, तो इसके लिए आपको काफी मेहनत करनी होती है। बात करें, जींस के नए पैटर्न की, तो आप चाहें वाइड पैंट पसंद करते हो या फिर स्लिम डेनिम जींस 2022 में जींस में बहुत सारे पैटर्न हैं, जो डेनिम के लिए आपका प्यार बढ़ा देंगे।

कूल कलर्स
आप अगर ब्लैक, ब्लू, व्हाइट के अलावा भी दूसरे कलर्स भी ट्राई करना चाहते हैं, तो डेनिम में काफी कलर्स आपको मिल जाएंगे। क्रीम ऑरेंज, ग्रीन, यैलो आपकी स्टाइलिंग को और ज्यादा इन्हेंस करेंगे। इसके आलावा आपको प्रिंटेड डेनिम ट्राउजर्स भी आसानी से मिल जाएंगे।

फ्लेयर्ड डेनिम्स
यह वाइड-लेग सिल्वेट आपको सदियों और गर्मियों दोनों के अच्छा ऑप्शन है। लंबी हेमलाइन को बैलेंस करने के लिए, चौड़े पैर वाले पैंट को क्रॉप टॉप, हाउटर टॉप या वी-नेक टी के साथ टीमअप करें और जलवा बिखरने के लिए हमेशा रेडी रहें।

डार्क वॉश
1990 के दशक में यह स्टाइल काफी पॉप्युलर हुआ था। अब डार्क इंडिगो डेनिम 2022 की गर्मियों में एक बार फिर से

दिखाई दे रहा है। आपने अगर कभी तक इस पैटर्न को ट्राई नहीं किया है, तो इस साल इसे जरूर ट्राई करें।

डेनिम मैक्सी स्कर्ट

डेनिम मैक्सी स्कर्ट नेक्स्ट स्टेप है। असल में यह ड्रेस आपको डिफरेंट लुक देने के लिए काफी है। इस स्कर्ट को स्नीकर्स के साथ पहना जा सकता है, लेकिन आपकी हाइट अगर अच्छी है,

तो फ्लैट फुटवेयर के साथ भी इसे टीमअप किया जा सकता है।

डेनिम जैकेट
डेनिम जैकेट भी किसी भी सिम्पल ड्रेस को स्टाइलिश बनाने के लिए काफी है। आप मैक्सी ड्रेस या फिर टॉप को डेनिम जैकेट के साथ स्टाइल कर सकते हैं। बरसात के दिनों या फिर हल्की सर्दी के लिए यह स्टाइल काफी कम्फर्टेबल भी लगता है।

हाई ब्लड प्रेशर के लिए जिम्मेदार होती हैं ये 5 गलत आदतें

आजकल ब्लड प्रेशर की समस्या लोगों के बीच एक आम समस्या बनकर उभर रही है। कम उम्र में ही लोग इस रोग से पीड़ित हो रहे हैं। जिसके पीछे सबसे बड़ी वजह लोगों की रोजमर्रा की 5 गलत आदतें हैं। हाई ब्लड प्रेशर दिल संबंधी बीमारियों के मुख्य कारणों में से एक माना जाता है। इसलिए यह जरूरी हो जाता है कि व्यक्ति अपना ब्लड प्रेशर कंट्रोल में रखने की कोशिश करें। ऐसे में आइए जानते हैं

आखिर कौन सी वो रोजमर्रा की कुछ गलत आदतें हैं जो आपके ब्लड प्रेशर बढ़ने का कारण बन सकती हैं।

वर्कआउट की कमी-
लाइफस्टाइल में वर्कआउट की कमी न सिर्फ मोटापा बढ़ाती है बल्कि यह आपके ब्लडप्रेशर को भी बढ़ाने का काम भी करती है। ब्लडप्रेशर को कंट्रोल रखने के लिए जरूरी है कि आप रोजाना कम से कम 30 मिनट का व्यायाम करें।

अधिक नमक का सेवन-
हाई बीपी के रोगियों को हमेशा नमक कम खाने की सलाह दी जाती है। नमक का अधिक सेवन हाई ब्लड प्रेशर का खतरा दोगुना बढ़ा देता है। कोशिश करें कि कम नमक वाला खाना खाएं।

तंबाकू का सेवन-
तंबाकू का सेवन करने से भी ब्लड प्रेशर पर असर पड़ता है। यह आपके हाई ब्लड प्रेशर के खतरे को और अधिक बढ़ा सकता है। धूम्रपान और तंबाकू न केवल कैसर जैसे घातक रोग, बल्कि कई अन्य बीमारियों के

साथ ब्लड प्रेशर को भी बढ़ा सकते हैं।

तनाव-
आजकल के लाइफस्टाइल की वजह से न सर्फ बड़े बल्कि बच्चे भी तनाव का शिकार हो रहे हैं। तनाव के पीछे कई कारण हो सकते हैं, जैसे कि काम के दबाव, किसी बात को लेकर परेशान रहना, पढ़ाई और कई अन्य चीजें तनाव पैदा कर सकती हैं। जरूरत से ज्यादा

तनाव कई बार हाई ब्लड प्रेशर का कारण भी बन सकता है।

शराब और कैफीन-
चाय, कॉफी जैसी चीजों में कैफीन की मात्रा अधिक होती है। चाय को अपनी दिनचर्या का हिस्सा मानने वाले लोगों को शायद ही इस बात का पता होगा कि यह आपके रक्तचाप को भी बढ़ा सकती है। अगर आप चाय, कॉफी का सेवन करते हैं तो लाइट कॉफी पिएं। बहुत अधिक कैफीन का सेवन हानिकारक हो सकता है। चाय-कॉफी की ही तरह शराब का सेवन भी ब्लड प्रेशर बढ़ा सकता

त्वचा की खूबसूरती-

काले जिर के तेल में एंटी ऑक्सीडेंट की मात्रा पाई जाती है, जो आपको फ्री रेडिकल्स के साथ-साथ झुर्रियों की समस्या से भी राहत दिलाता है। यही नहीं, इसमें एंटी इन्फ्लेमेटरी प्रॉपर्टीज (Anti Inflammatory Properties) भी पाई जाती है, जो आपको दाने, त्वचा में आई सूजन और लालिमा आदि से छुटकारा दिलाने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाते हैं।

सिरदर्द में असरदार-

काले जिर के तेल सिर दर्द के लिए भी काफी फायदेमंद होता है। इसके लिए सिर पर काले जिर के तेल की मालिश कर आप माइग्रेन के दर्द से छुटकारा पा सकते हैं।

यूवी किरणों से कर्ने बचाव-

काले जिर (स्याह) के तेल में एमीनो एसिड

(Amino Acid), फैटी एसिड (Fatty Acid) के साथ ही विटामिन ए की मात्रा पाई जाती है। यह आपको सूरज की तेज हानिकारक किरणों से बचाने में मदद करती है। हालांकि काले जिर के तेल की तासीर गर्म होती है, इसलिए चेहरे पर इस तेल की सिर्फ 2 से 3 बूँदें ही लगाएं।

हेयरफॉल से छुटकारा-

काले जिर के तेल में एंटी फंगल और एंटी माइक्रोबियल गुण (Anti Microbial Properties) पाए जाते हैं। साथ ही इसमें एंटीवायरल प्रॉपर्टीज और थाइमोक्विनॉन जैसे कई न्यूट्रीएंट्स भी मौजूद होते हैं, जो आपके स्कैल्प को स्वच्छ रखने के साथ बालों को पोषण प्रदान करते हैं। इसका नियमित तौर पर सेवन करने से हेयरफॉल की समस्या से काफी हद तक राहत मिलती है।

ऐसे करें इस्तेमाल-

काले जिर के तेल के साथ ऑलिव ऑयल का इस्तेमाल बालों को अधिक लाभ दे सकता है। इससे 15 से 20 मिनट अपने स्कैल्प की मसाज करें।

नींबू के रस के साथ मिलाकर भी आप काले जिर के तेल का उपयोग कर सकते हैं। जिससे उसमें मौजूद विटामिन सी की प्रचुरता भी बालों में अवशोषित हो सके। दोनों का मिश्रण कर अपने सिर पर इसकी मालिश करें।

रेस्टोरेंट स्टाइल लच्छा पराठा बनाने की आसान रेसिपी

लच्छा पराठा मुंह में पानी लाने वाली रेसिपी है, जो किसी भी करी डिश के साथ अच्छी लगती है। यह स्वादिष्ट उत्तर

भारतीय रेसिपी मैदा, रिफाईंड तेल, चीनी, नमक, पानी और घी का उपयोग करके बनाई गई है और इसे घर पर आसानी से बनाया जा सकता है। पराठे के आटे को पहले प्लैटिड किया जाता है और फिर एक स्विस् रोल की तरह बॉल में रोल किया जाता है। आप अगर घर में पार्टी करने की प्लानिंग कर रहे हैं, तो दाल मखनी या अपनी पसंद के किसी भी प्रेवी वाली सब्जी के साथ इस शानदार पराठे को परोस सकते हैं। आइए, जानते हैं कैसे बनाएं-

लच्छा पराठा बनाने के लिए सामग्री-

2 कप मैदा
1 छोटा चम्मच चीनी

आवश्यकता अनुसार पानी
1 छोटा चम्मच रिफाईंड तेल
आवश्यकता अनुसार नमक
आवश्यकता अनुसार घी
लच्छा पराठा बनाने की विधि-

इस साइड डिश रेसिपी को बनाने के लिए, एक बड़ा कटोरा लें और उसमें मैदा, नमक, चीनी और तेल मिलाएं। फिर थोड़ा पानी डालकर चिकना आटा गूं लें। आटे को गीले कपड़े से ढककर 30 मिनट के लिए अलग रख दें। आटा गूंदने के बाद, आटे को 4 बराबर भागों में बाँट लें और उनके गोले बना

लें। एक लोई पर थोड़ा-सा मैदा लपेट कर चपाती बेल लीजिए। चपाती को थोड़ा-सा घी लगाकर चिकना कर लीजिए और उसके ऊपर थोड़ा-सा आटा छिड़क दीजिए। अब अंगुलियों की सहायता से मोड़कर प्लीट्स बनाएं। प्लीटिड आटा गूंद लें। प्लीटिड आटे को स्विस् रोल की तरह बेल लें। इस बीच, मध्यम आंच पर एक नॉन-स्टिक पेन रखें। अब, स्विस् रोल के आकार की गेंद लें और कुछ सूखा आटा लें। बेलन का प्रयोग कर, बॉल को गोल पराठे में बेल लें। जब नॉन-स्टिक तवा गरम हो जाए, तो इस बेले हुए पराठे को उस पर रख दें। तब तक पकाएं जब तक कि भूरे धब्बे न दिखने लगें। एक तरफ थोड़ा घी लगाएं और एक मिनट तक पकाएं। फिर, पराठे को पलट दें और दूसरी तरफ भी घी लगाएं। पराठे को दोनों तरफ से अच्छे से पका लें। अपनी पसंद की किसी भी सब्जी के साथ गरमागरम परोसें।

बिहार में सात दिन के अंदर तीसरा पुल गिरा 'पुष्पक' की लगातार तीसरी लैंडिंग के साथ इसरो ने रचा इतिहास

मोतिहारी

बिहार के पूर्वी चंपारण जिले के मोतिहारी में बन रहा एक पुल ढह गया। सात दिन के अंदर पुल गिरने की यह तीसरी घटना है। लगभग डेढ़ करोड़ रुपये की लागत से बन रहा यह पुल शनिवार की रात को गिर गया। वहीं अधिकारियों का कहना है कि कुछ असामाजिक तत्वों ने पुल को नुकसान पहुंचाया है। जबकि स्थानीय लोगों का आरोप है कि निर्माण कार्य में घटिया सामग्री का इस्तेमाल हुआ है और नियमों का पालन नहीं किया गया है।

जानकारी के अनुसार, घोड़ासहन प्रखंड में अमवा से चैनपुर स्टेशन जाने वाली सड़क पर यह पुल बन रहा था। प्रधानमंत्री ग्राम सड़क योजना के तहत बन रहे इस पुल की लंबाई 18 मीटर थी। शनिवार को ही पुल के ऊपरी हिस्से की ढलाई की गई थी। कहा जा रहा है कि देर रात कुछ अज्ञात लोगों ने पुल के सेंटरिंग को तोड़ दिया, जिसके कारण ढलाई वाला हिस्सा गिर गया।

आरडब्ल्यूडी ढाका के एक्जीक्यूटिव इंजीनियर एसएन मंडल ने बताया कि दो स्पैन में पुल का निर्माण हो रहा था। एक तरफ से

कल पुल का ढलाई हुआ था। उसके बाद बीती रात कुछ गाड़ी से दर्जनों असामाजिक तत्व निर्माण स्थल पर आए और पुल के सेंटरिंग को तोड़ दिया। जिस कारण ढाला गया पुल ध्वस्त हो गया।

वहीं, स्थानीय लोगों का आरोप है कि पुल का निर्माण कार्य सही दिशा में नहीं हो रहा था और इंजीनियर ने जानबूझकर दिशा बदल दी थी। उन्होंने कहा कि निर्माण में घटिया सामग्री का इस्तेमाल किया जा रहा था और स्टीमेट के हिसाब से काम नहीं हो रहा था। ग्रामीणों का कहना है कि निर्माण में बरती जा रही अनियमितता से ही पुल ध्वस्त हुआ है। इसकी उच्चस्तरीय जांच जरूरी है।

बता दें कि इससे पहले शनिवार

नई दिल्ली

इंडियन स्पेस रिसर्च ऑर्गेनाइजेशन (ISRO) ने एक बार फिर बड़ी कामयाबी हासिल की है। इसरो के रीयूजेबल लॉन्च व्हीकल 'पुष्पक' की लगातार तीसरी बार सफल लैंडिंग हुई है। भारतीय स्पेस एजेंसी ने बताया कि पुष्पक की लैंडिंग को लेकर ये फाइनल टेस्टिंग थी, जो कामयाब रही। कर्नाटक के चित्रदुर्ग में आरएलवी एलईएक्स-03 (RLV LEX 03) जिसे 'पुष्पक' नाम दिया गया है, उसकी सफल लैंडिंग हुई। 'पुष्पक' ने चुनौतीपूर्ण परिस्थितियों में उन्नत स्वायत्त क्षमताओं का प्रदर्शन किया। बेहद सटीक होरिजेंटल लैंडिंग को अंजाम दिया। RLV LEX 03 का ये फाइनल टेस्ट सुबह 7.10 बजे किया गया।

'पुष्पक' की सफल लैंडिंग को लेकर इसरो ने बताया कि इससे पहले हमारा आरएलवी एलईएक्स-01, आरएलवी एलईएक्स-02 मिशन भी सक्सेसफुल रहा था। इस बार चुनौतियां ज्यादा थीं, हवा तेज थी और 'पुष्पक' को रनवे से 4.5 किलोमीटर दूर, 4.5 किलोमीटर की ऊंचाई से छोड़ा गया था। 'पुष्पक' ने बड़ी ही कुशलता से हवा में अपना रास्ता खुद बनाया और रनवे पर उतर गया। यह कामयाबी इसलिए भी खास है क्योंकि 'पुष्पक' की रफ्तार किसी आम हवाई

जहाज या लड़ाकू विमान से कहीं ज्यादा थी। 320 किलोमीटर प्रति घंटे की रफ्तार से उतरने के बाद ब्रेक पैराशूट की मदद से इसकी रफ्तार 100 किलोमीटर प्रति घंटे तक लायी गई।

को इस कामयाबी पर बधाई दी। वीएसएससी के निदेशक डॉ एस उन्नीकृष्णन नायर ने कहा कि यह सतत सफलता भविष्य के कक्षीय पुनः प्रवेश मिशनों के लिए आवश्यक महत्वपूर्ण

एस्टैब्लिशमेंट (ADRDE), सेंटर फॉर मिलिट्री एयरवर्थीनिस एंड सर्टिफिकेशन (CEMILAC) के तहत रीजनल सेंटर फॉर मिलिट्री एयरवर्थीनिस (RCMA), नेशनल

इसके बाद इसके पहियों के ब्रेक ने काम किया और यह पूरी तरह से रुक गया। जमीन पर चलते हुए 'पुष्पक' ने अपने आप ही संतुलन बनाए रखा और रनवे पर सीधा चलता रहा। इसरो ने बताया कि यह मिशन दिखाता है कि भविष्य में अंतरिक्ष से लौटने वाले यान कैसे उतरेंगे। इसरो प्रमुख एस सोमनाथ ने टीम

तकनीकों में इसरो के विश्वास को बढ़ाती है। इस मिशन में इसरो के कई सेंटर जैसे कि SAC, ISTRAC, SDSC-SHAR ने साथ मिलकर काम किया। इसके साथ ही भारतीय वायु सेना (IAF), एयरोनॉटिकल डेवलपमेंट एस्टैब्लिशमेंट (ADE), एरियल डिलीवरी रिसर्च एंड डेवलपमेंट

एयरोस्पेस लैबोरेटरीज (NAL), इंडियन इंस्टीट्यूट ऑफ टेकोलॉजी, कानपुर, भारतीय एयरोस्पेस औद्योगिक भागीदार, इंडियन ऑयल कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया और एयरपोर्ट अथॉरिटी ऑफ इंडिया ने भी अपना योगदान दिया।

राहुल गांधी या फिर कोई और? लोकसभा में नेता प्रतिपक्ष पर जल्द होगा फैसला

नई दिल्ली

18वीं लोकसभा के शुरुआती सत्र के दौरान नेता प्रतिपक्ष पर फैसला हो सकता है। चर्चा है कि राहुल गांधी लोकसभा में कांग्रेस संसदीय दल के नेता होने के साथ ही नेता प्रतिपक्ष बन सकते हैं। कांग्रेस के भीतर से लगातार उन्हें नेता प्रतिपक्ष बनाए जाने की मांग सामने आती रही है। कहा जा रहा है कि राहुल गांधी इस पद के लिए अपना मन बना रहे हैं। अगले हफ्ते इस पर पार्टी अपना रुख साफ कर सकती है। पार्टी के एक सूत्र का कहना है कि नेता प्रतिपक्ष को लेकर हम न तो किसी दबाव में हैं और न जल्दबाजी में। पहले सत्र से जुड़ी औपचारिकता होने दीजिए।

दस साल बाद लोकसभा में

संख्याबल 99 है, तो उसके खाते में यह पद आएगा। सोनिया गांधी के राज्यसभा जाने के बाद भी लोकसभा में गांधी परिवार के दो सदस्य रहने की उम्मीद है। दरअसल, कांग्रेस महासचिव प्रियंका गांधी राहुल द्वारा खाली की गई वायनाड सीट से उम्मीदवार होंगी। ऐसे में उनका आना तय माना जा रहा है। दूसरी ओर आने वाले दिनों में कांग्रेस संगठन के भीतर बड़े पैमाने पर बदलाव की बात कही जा रही है। चार राज्यों में चुनाव हैं। इसके अलावा कांग्रेस उन राज्यों में भी संगठन को मजबूत करने पर जोर देगी, जहां इस लोकसभा में उसका प्रदर्शन बेहतर रहा है। इस सूची में यूपी सबसे ऊपर है।

नेता प्रतिपक्ष का दर्जा हासिल होने जा रहा है। दरअसल, मोदी सरकार के पहले दो कार्यकाल में प्रमुख विपक्षी दल कांग्रेस के सदन में 10 फीसदी नंबर भी नहीं जुट पाए थे। लिहाजा उसे नेता प्रतिपक्ष का दर्जा नहीं मिला। इस बार कांग्रेस का

तीनों नए आपराधिक कानूनों को लागू करने की तारीख टाल दीजिए... कांग्रेस ने की सरकार से अपील

नई दिल्ली

कांग्रेस ने शनिवार को कहा कि तीन नए आपराधिक कानूनों का क्रियान्वयन ढाला जाना चाहिए ताकि इन तीनों कानूनों की गृह मामलों से संबंधित संसद की पुनर्गठित स्थायी समिति द्वारा गहन समीक्षा की जा सके। पार्टी महासचिव जयराम रमेश ने केंद्र सरकार से यह आग्रह उस वक्त किया है जब पिछले दिनों कानून मंत्री अर्जुन राम मेघवाल ने कहा था कि भारतीय दंड संहिता, दंड प्रक्रिया संहिता और साक्ष्य अधिनियम के स्थान पर लाए गए भारतीय न्याय संहिता, भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता और भारतीय साक्ष्य अधिनियम एक जुलाई से लागू किए जाएंगे।

रमेश ने 'एक्स' पर पोस्ट किया, '25 दिसंबर 2023 को राष्ट्रपति ने भारतीय न्याय संहिता 2023, भारतीय नागरिक सुरक्षा

संहिता 2023 और भारतीय साक्ष्य अधिनियम 2023 को अपनी सहमति दी थी। इन तीन दूरगामी विधेयकों को बिना उचित बहस और चर्चा के संसद से मनमाने ढंग से पारित कर दिया गया था।'

उन्होंने कहा कि जब ये विधेयक पारित किए गए जा रहे थे तब 146 सांसदों को लोकसभा और राज्यसभा से निलंबित कर दिया गया था। रमेश ने दावा किया, 'इससे पहले इन विधेयकों को देश भर के पक्षकारों के साथ विस्तार से बातचीत के बिना और कांग्रेस सहित विभिन्न राजनीतिक दलों के कई सांसदों (जो समिति के सदस्य थे) के लिखित और बड़े पैमाने पर असहमति से भरे नोट को नजरअंदाज करते हुए गृह मामलों पर स्थायी समिति के माध्यम से जबरन अनुमोदित कर दिया गया था।'

अब CBI करेगी नीट परीक्षा में गड़बड़ी की जांच देशभर में जारी बवाल के बाद सरकार का बड़ा फैसला

नई दिल्ली

NEET (UG) पेपर लीक मामले में जारी विवाद के बीच शिक्षा मंत्रालय ने बड़ा फैसला किया है। मंत्रालय ने NEET (UG) परीक्षा 2024 में कथित अनियमितताओं का मामला व्यापक जांच के लिए CBI को सौंप दिया है। इससे पहले UGC-NET एजाम की जांच सीबीआई को सौंपी गई थी।

जानकारी के अनुसार, छात्रों ने सुप्रीम कोर्ट में याचिका दायर कर सीबीआई और ईडी जांच की मांग की थी। इस परीक्षा में शामिल हुए 10 छात्रों की ओर से दायर याचिका में बिहार पुलिस को मामले की जांच में तेजी लाने और सुप्रीम कोर्ट के सामने रिपोर्ट दाखिल करने का निर्देश देने का आग्रह किया गया है। याचिका में कहा गया है कि याचिकाकर्ता परीक्षा रद्द होने के परिणामों

से पूरी तरह वाकिफ हैं, लेकिन उनके पास कोई दूसरा विकल्प नहीं है। याचिका के अनुसार, 'वर्ष 2024 की नीट-यूजी परीक्षा में कई अन्य अनियमितताएं थीं, खासकर उम्मीदवारों को समय पर प्रश्नपत्र उपलब्ध कराने में अधिकारियों की ओर से घोर लापरवाही बरती गयी।' याचिका में कहा गया है, 'कुछ जगहों पर प्रश्नपत्रों का गलत सेट वितरित किया गया और बाद में वापस मांग लिया गया।'

सुप्रीम कोर्ट नीट परीक्षा आयोजित करने में कथित अनियमितताओं पर बढ़ते आक्रोश के बीच पहले केंद्र, राष्ट्रीय परीक्षा एजेंसी (एनटीपी) और अन्य से कई याचिकाओं पर जवाब मांगा था, जिनमें नीट-यूजी 2024 परीक्षा को रद्द करने और अदालत की निगरानी में जांच संबंधी याचिकाएं शामिल थीं। शीर्ष अदालत ने

विभिन्न उच्च न्यायालयों में लंबित इसी तरह की याचिकाओं पर आगे की कार्यवाही भी रोक लगा दी थी। हालांकि, अदालत ने यह स्पष्ट कर दिया था कि वह काउंसिलिंग प्रक्रिया पर रोक नहीं लगाएगी।

परीक्षा पांच माई को 4,750 केंद्रों पर आयोजित की गई थी और लगभग 24 लाख उम्मीदवार इसमें शामिल हुए थे। परीक्षा परिणाम 14 जून को घोषित होने की उम्मीद थी, लेकिन इसे समय से पहले ही चार जून को घोषित कर दिये गये, क्योंकि आंसर शीट का मूल्यांकन पहले पूरा हो गया था। अनियमितताओं के आरोपों के कारण कई शहरों में विरोध प्रदर्शन हुए और प्रतिद्वंद्वी राजनीतिक दलों के बीच आरोप-प्रत्यारोप का दौर चला।

भारतीय नौसेना की बढ़ने वाली है ताकत, समुद्री इलाकों की निगरानी के लिए DRDO से लेगा तपस ड्रोन

नई दिल्ली

भारतीय नौसेना की ताकत बढ़ने वाली है। भारतीय नौसेना ने स्वदेशी हथियारों को बढ़ावा देते हुए स्वदेशी रूप से DRDO द्वारा निर्मित चार तपस ड्रोन मंगाने का फैसला किया है। रक्षा अनुसंधान और विकास संगठन (DRDO) द्वारा विकसित इन ड्रोन को भारतीय नौसेना समुद्री क्षेत्र पर निगरानी के लिए इस्तेमाल करेगी।

रक्षा अधिकारियों ने बताया कि भारतीय नौसेना चार तपस ड्रोन मंगाने जा रही है और इसका इस्तेमाल समुद्री इलाकों की निगरानी के लिए किया जाएगा। इन तपस ड्रोन को भारत इलेक्ट्रॉनिक्स लिमिटेड (BEL) और हिंदुस्तान

एयरोनॉटिक्स लिमिटेड (HAL) के एक साथ मिलकर बनाया जाएगा। सूत्रों के अनुसार, डील के बाद तेजी से ड्रोन बनाने पर काम किया जाएगा और कॉन्ट्रैक्ट साइन करने के 24 महीने के अंदर पहला ड्रोन तैयार हो जाएगा। मौजूदा ड्रोन का इस्तेमाल परिक्षण और इनको और बेहतर बनाने के लिए किया जाएगा।

यह गौर करने वाली बात ये है कि अभी तक टेस्टिंग में तपस ड्रोन रक्षा बलों की सभी जरूरतों को पूरा नहीं कर पाए हैं, लेकिन DRDO इस मध्यम ऊंचाई, लंबी दूरी तय करने वाले (MALE) तपस को और विकसित करने के लिए इस प्रोजेक्ट पर काम कर रहा है।

जुलाई में जमकर बरसेंगे बादल

नई दिल्ली

चिलचिलाती गर्मी और लू से दिल्ली एनसीआर के लोगों को आखिरकार राहत मिल गई है और पश्चिमी विक्षोभ के कारण पिछले दो दिनों से एनसीआर का मौसम काफी सुहाना बना हुआ है। हालांकि, इसके बाद आने वाले कुछ दिनों तक फिर से लोगों को भीषण गर्मी की मार झेलनी पड़ सकती है लेकिन 28 से 30 जून तक दिल्ली में पहुंच रहे मानसून के बाद स्थिति बदल जाएगी। मौसम विभाग ने पूर्वानुमान में कहा है कि 3 जुलाई तक मानसून पूरे देश में फिर से बढ़ने लग जाएगा और उत्तर-पश्चिम भारत में बरसने लगेगा। इसमें

दिल्ली से लेकर हरियाणा और पंजाब तक शामिल हैं। बता दें कि 11 जून के बाद मानसून की रफ्तार धीमी हो गई थी और इसके बाद गुरुवार तक बचे हुए हिस्सों, झारखंड के कुछ हिस्सों, बिहार के कुछ अन्य हिस्सों और पूर्वी उत्तर प्रदेश के हिस्सों में आगे बढ़ेगा। मौसम विभाग ने यह भी संभावना जताई है कि 27 जून से यह उह उत्तर-पश्चिम और मध्य भारत में जोर पकड़ेगा।

अटल पेंशन योजना से रिकॉर्ड 1.22 करोड़ नए सदस्य जुड़े

नई दिल्ली

नरेंद्र मोदी सरकार द्वारा शुरू की गई अटल पेंशन योजना में साल 2023-24 में रिकॉर्ड 1.22 करोड़ नए लोगों ने खाते खुलवाए हैं। सरकार द्वारा शुरू की गई इस सामाजिक सुरक्षा योजना के तहत अभी तक अटल पेंशन योजना के साथ जुड़े खाताधारकों की संख्या 6.62 करोड़ हो गई है। पेंशन फंड रेगुलेटरी एंड अथॉरिटी की तरफ से जुटाए गए आंकड़ों से इस बात का खुलासा हुआ है।

अटल पेंशन योजना को लेकर जो आंकड़े सामने आए हैं उसके अनुसार इस योजना में कुल खाताधारकों में 70.44 प्रतिशत सार्वजनिक क्षेत्र के बैंकों द्वारा, 19.80 प्रतिशत क्षेत्रीय ग्रामीण बैंकों द्वारा, 6.18 प्रतिशत निजी क्षेत्र के बैंकों द्वारा, 0.37 प्रतिशत भुगतान बैंकों द्वारा, 0.62 प्रतिशत स्मॉल फाइनेंस बैंक द्वारा और 2.39 प्रतिशत का खाता सहकारी बैंकों का है।

चीन की दुखती नब्ज को क्यों रगड़ रहा भारत

नई दिल्ली

पिछले कुछ हफ्तों में चीन के प्रति भारत के रविये में बदलाव आया है। ये इस बात का संकेत देता है कि अपने तीसरे कार्यकाल में, मोदी सरकार चीन के खिलाफ सख्त रुख अपना सकती है। 2020 में सीमा पर भारत और चीन के सैनिकों के बीच झड़प के बाद से ही दोनों देशों के संबंधों में तनाव बना हुआ है।

प्रधानमंत्री मोदी जुलाई के पहले हफ्ते में कजाकिस्तान में शंघाई सहयोग संगठन (एससीओ) की बैठक में शामिल हो सकते हैं, जहां उनकी मुलाकात चीन के राष्ट्रपति शी जिनपिंग से हो सकती है। दोनों नेताओं के बीच संभावित बैठक से कुछ समय पहले ही, भारत चीन के खिलाफ अपना रुख सख्त करता हुआ दिखाई दे रहा है। बता दें कि 2022 में बाली में हुए जी20 शिखर सम्मेलन और एक साल बाद दक्षिण अफ्रीका में हुए ब्रिक्स शिखर सम्मेलन में गलवान झड़प के बाद मोदी और शी के बीच हुई दो बैठकों में कोई सकारात्मक परिणाम नहीं निकल पाए थे। भारत-चीन सीमा पर दोनों तरफ अभी भी हजारों सैनिक तैनात हैं।

चीन भारत सरकार पर पिछले चार सालों से बंद पड़ी सीधी यात्री उड़ानों को दोबारा शुरू करने का दबाव डाल रहा है, लेकिन भारत सीमा विवाद के चलते इससे इनकार कर रहा है। रॉयटर्स की हालिया रिपोर्ट के अनुसार, चीन की सरकार और एयरलाइंस ने पिछले एक साल में कई बार भारत के नागरिक उड्डयन प्राधिकरण से सीधी हवाई संपर्क बहाल करने का अनुरोध किया है। सूत्रों

के मुताबिक चीन इसे एक बड़ा मुद्दा मानता है। चीन के विदेश मंत्रालय ने रॉयटर्स को एक बयान में कहा, "हम उम्मीद करते हैं कि भारत सीधी उड़ानों को जल्द से जल्द फिर से शुरू करने के लिए चीन के साथ काम करेगा।"

साथ ही यह भी कहा कि उड़ानों को फिर से शुरू करना दोनों देशों के हित में होगा। लेकिन शान्ति और समृद्धि में योगदान दे सकें। मोदी ने जवाब दि, 'आपके गर्मजोशी भरे संदेश के लिए धन्यवाद, हम परस्पर लाभकारी आर्थिक और तकनीकी साझेदारी की दिशा में काम करते हुए और घनिष्ठ संबंधों की आशा करते हैं।'

इन दोनों नेताओं के इस औपचारिक संवाद ने चीन को नाराज कर दिया, जिसने मोदी द्वारा ताइवानी राष्ट्रपति के बधाई संदेश को स्वीकार करने पर भारत के खिलाफ भारत ने एक साल बाद अंतर्राष्ट्रीय हवाई मार्गों पर कोरोना पाबंधियां हटा लीं और चीन ने 2023 की शुरुआत में सभी कोरोना यात्रा प्रतिबंध हटा दिए, फिर भी ये उड़ानें दोबारा

शुरू नहीं हुईं, सिर्फ कुछ खास कोरोना वापसी उड़ानों को छोड़कर।

2024 के लोकसभा चुनाव के नतीजे आने के बाद, ताइवान के राष्ट्रपति लाई चिंग-ते ने मोदी को लगातार तीसरी चुनाव जीत पर बधाई दी और दोनों देशों के बीच तेजी से बढ़ते संबंधों को और मजबूत करने की इच्छा जताई। उन्होंने व्यापार, प्रौद्योगिकी और अन्य क्षेत्रों में भारत-ताइवान सहयोग बढ़ाने पर भी जोर दिया ताकि इंडो-पैसिफिक क्षेत्र में शान्ति बनी रहे।

ताइवान के राष्ट्रपति ने एक्स पर पोस्ट करते हुए कहा, 'प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी को चुनाव में जीत पर मेरी हार्दिक बधाई। हम तेजी से बढ़ रही ताइवान-भारत साझेदारी को और मजबूत करने, व्यापार, तकनीक और अन्य क्षेत्रों में हमारे सहयोग का विस्तार करने की उम्मीद करते हैं ताकि इंडो-पैसिफिक क्षेत्र में शान्ति और समृद्धि में योगदान दे सकें।' मोदी ने जवाब दि, 'आपके गर्मजोशी भरे संदेश के लिए धन्यवाद, हम परस्पर लाभकारी आर्थिक और तकनीकी साझेदारी की दिशा में काम करते हुए और घनिष्ठ संबंधों की आशा करते हैं।'

इन दोनों नेताओं के इस औपचारिक संवाद ने चीन को नाराज कर दिया, जिसने मोदी द्वारा ताइवानी राष्ट्रपति के बधाई संदेश को स्वीकार करने पर भारत के खिलाफ भारत ने एक साल बाद अंतर्राष्ट्रीय हवाई मार्गों पर कोरोना पाबंधियां हटा लीं और चीन ने 2023 की शुरुआत में सभी कोरोना यात्रा प्रतिबंध हटा दिए, फिर भी ये उड़ानें दोबारा

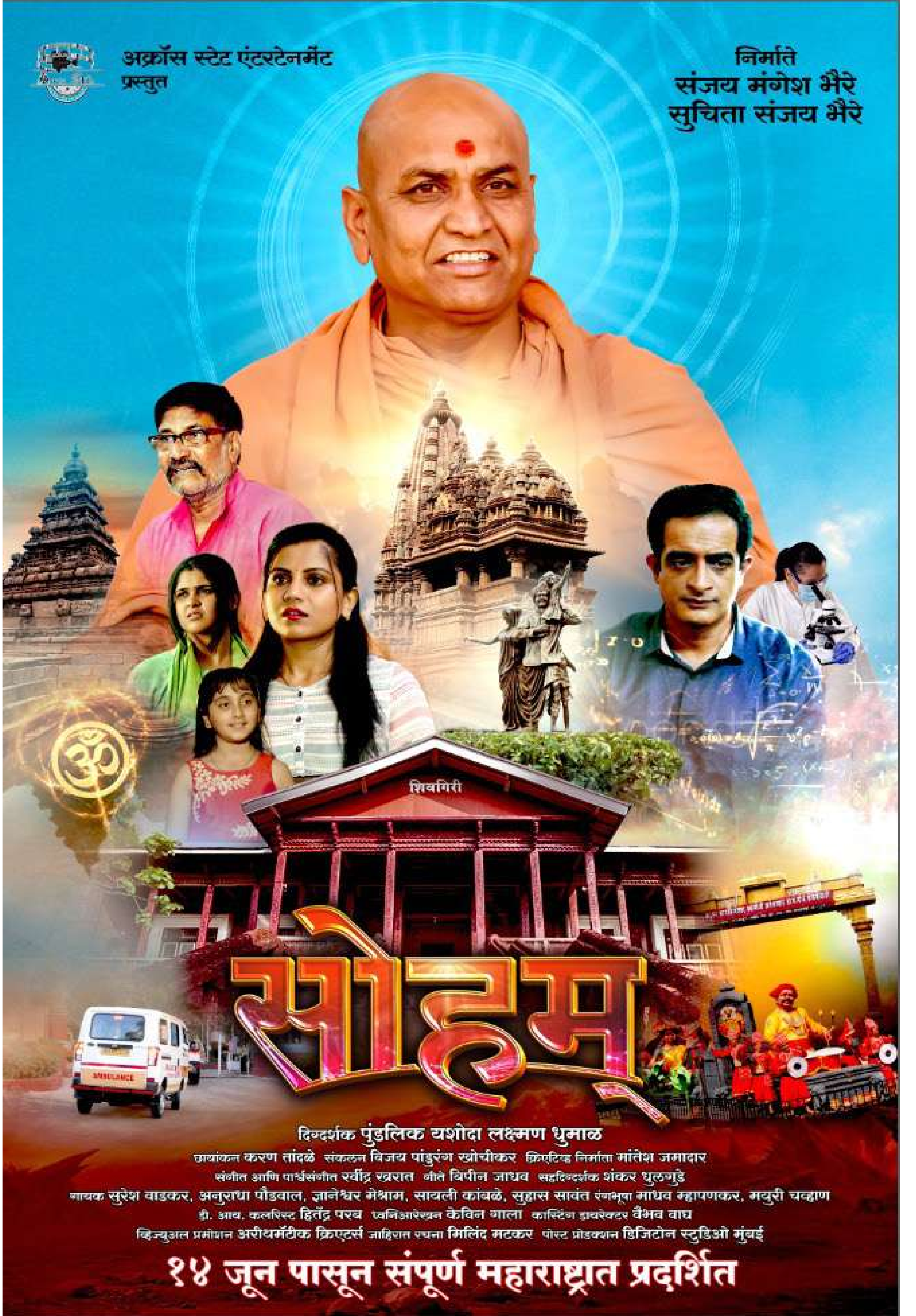
कहा कि वो "वन चाइना पॉलिसी" के तहत ताइवान के अधिकारियों और अन्य देशों के बीच सभी प्रकार की आधिकारिक बातचीत का विरोध करता है। बता दें कि भारत अन्य देशों की तरह वन चाइना पॉलिसी का पालन करता है। हालांकि भारत ने 2010 के बाद से कभी भी इसका सार्वजनिक रूप से जिक्र नहीं किया है। ऐसे में भारत और ताइवान के बढ़ते संबंध को चीन विद्रोह के रूप में देखता है।

करीब दो हफ्ते पहले, खबर आई थी कि भारत कुछ ऐसा करने की योजना बना रहा है जिससे चीन गुस्से में आ सकता है। एक अखबार की रिपोर्ट के मुताबिक, भारत चीन के अरुणाचल प्रदेश में जगहों के नाम बदलने के जवाब में, चीन के तिब्बत स्वायत्त क्षेत्र में 2 दर्जन से ज्यादा जगहों के नाम बदलने की योजना बना रहा है। जिन जगहों के नाम बदले जाएंगे, सेना ने उनकी लिस्ट तैयार कर ली है और जल्द ही जारी कर दी जाएगी। रिपोर्ट में ये भी बताया गया है कि नए नामों को चुनते वक्त इतिहास का अच्छी तरह से जांच की गई है और साथ ही उन इलाकों में रहने वाले लोगों की राय भी ली गई है, जिनमें से कई चीनी नामों का विरोध करते हैं। नाम बदलने की इस मुहिम का मकसद भारत की तरफ से सीमा पर एक अलग कहानी दुनियाभर में फैलाना है। ये कहानी मजबूत विरोध दर्ज करेगा। चीनी विदेश मंत्रालय ने भारत से ताइवान की राजनीतिक गणनाओं का विरोध करने और वन-चाइना सिद्धांत का उल्लंघन नहीं करने का आग्रह किया। चीन ने

अक्रॉस स्टेट एंटरटेनमेंट
प्रस्तुत

निर्माते
संजय मंगेश भैरे
सुचिता संजय भैरे

दिग्दर्शक पुंडलिक यशोदा लक्ष्मण धुमाल

पात्रायन करण तांदळे संकलन विजय पांडुरंग खोचीकर क्रिएटिव्ह निर्माता मांतेश जमादार

संगीत आणि पार्श्वसंगीत रवींद्र रत्नरात नीले विपीन जाधव सहदिग्दर्शक शंकर धुलगुडे

गायक सुरेश वाडकर, अनुराधा पौडवाल, ज्ञानेश्वर मेश्राम, सावली कांबळे, सुहास सावंत रणभूषण माधव म्हापणकर, मयुरी चव्हाण

डी. आव. कलरिस्ट हितेंद्र परब ध्वनिआरेखन केविन गाला कास्टिंग डायरेक्टर वैभव वाघ

व्हिज्युअल प्रमोशन अरीयमॅटीक क्रिएटर्स जाहिरात रचना मिलिंद मटकर पोस्ट प्रोडक्शन डिजिटोन स्टुडिओ मुंबई

१४ जून पासून संपूर्ण महाराष्ट्रात प्रदर्शित